

M. G. DE KONING

Christelijke visie op

TELEVISIE

M.G. de Koning

**CHRISTELIJKE VISIE OP
TELEVISIE**

INHOUD

VOORAF	5
1. INLEIDING	6
Voor wie bestemd	6
Achtergrond	7
Verhouding tot God.....	7
Geen symptoombestrijding	8
Niet twisten	9
2. GESCHIEDENIS.....	10
TV en de Bijbel.....	10
Wat is televisie	10
Nederlandse gegevens	11
Tijdsbesteding.....	11
Terug in de tijd in Nederland.....	12
Televisie-programma spoedig in de Ether?.....	12
Televisie bedreigt Hebreeuws onderwijs in Amerika	13
3. EEN VERHAAL.....	16
Mijn ervaringen met een kleptomaan	16
4. OPVOEDING, KIND, GEZIN EN TV.....	20
Onze boodschap als ouders	20
Driejarige superman overleeft duik.....	21
In een wachtkamer	21
Vreemde opvoeders	22
De Bijbel, ook een pedagogisch handboek	23
Goed voedsel.....	23
TV en gezin.....	24
TV -kijken	25
Voorlichting	26
TV -kijken en lezen	28
TV wordt steeds groter gevaar in christelijk gezin	29
5. TV EN GODSDIENST	31
25 jaar tv-religie	31
Normen en waarden	33
Godsdienstig amusement.....	33
En de EO dan?	34
TV en de tien geboden	36
6. TV EN BEINVLOEDING	39

Informatie	39
New Age	40
De "veel kijker"	41
Is televisie schadelijk?	42
7. EEN GEBED	48
In de studeerkamer van een predikant	48
8. DE ROEPING VAN DE CHRISTEN	50
Leven zónder tv	50
Léven zonder tv	51
Het wáre leven	52
Drie terreinen	53
1. De gemeente van God.....	54
2. Het gezin.....	56
3. De wereld.....	58
TOT BESLUIT	61
LITERATUUR	63

VOORAF

Wat ik u op de volgende bladzijden ter lezing aanbied, is niet allemaal even origineel. Mijn opzet is uit bestaande literatuur een selectie te maken en deze in een zekere volgorde te plaatsen.

Daarvoor heb ik een aantal artikelen en boeken doorgenomen, gepubliceerd door christenen en niet-christenen. Er is over TV heel wat, en vanuit verschillende gezichtspunten, geschreven en belicht. Wat daarbij in elk geval opvalt, is dat in bijna alle publicaties die over dit onderwerp verschenen zijn, grote nadruk wordt gelegd op de niet geringe gevaren die aan het gebruik van dit medium verbonden zijn. Het is mijn bedoeling deze gevaren op een reële manier voor het voetlicht te plaatsen, zodat u ze nog eens op u kunt laten inwerken.

Sommige artikelen neem ik geheel over. Deze spreken voor zichzelf. Uit andere citeer ik wat mij van belang lijkt en voeg daar mijn eigen commentaar aan toe. Daarbij zal het één u meer aanspreken dan het ander. Wat u niet aanspreekt zal een ander wel aanspreken. Ik hoop dat ik het geheel zo heb samengesteld, dat het een leesbaar en duidelijk geheel is geworden.

Middelburg, augustus 1990

1. INLEIDING

Voor wie bestemd

De discussies tussen voor- en tegenstanders laaien telkens weer op als het onderwerp "televisie" ter sprake komt. Niet alleen tussen christenen, maar ook in de wereld. Het betreft hier dan ook niet een zaak van ondergeschikt belang. Als we bedenken dat achtennegentig procent van alle Nederlandse huishoudens eind 1987 over één of meer televisietoestellen beschikte, hebben we daar een aanwijzing van de uitgebreidheid van dit verschijnsel. Deze achtennegentig procent zal de aanschaf van een televisietoestel kunnen verantwoorden. De overige twee procent heeft zijn eigen redenen om het niet te doen. In beide groepen kunnen zich personen bevinden die wel bij de andere groep zouden willen horen dan waar ze nu onder vallen. Voor die enkelingen zijn de volgende bladzijden in de eerste plaats bestemd. Behoort u daar niet toe, dan kan dit boekje mogelijk dienen als een aanvulling op de informatie waarover u ten aanzien van het medium televisie al beschikte.

Ik hoop dat mijn verhandeling er één zal zijn die in overeen stemming is met de gedachten van God. Dit geldt zowel voor de inhoud, dat wat ik schrijf, als voor de manier waarop of hoe ik schrijf. De toetssteen daarvoor hebben we in de Bijbel, het Woord van God. U kunt dus voor uzelf het geschrevene daaraan toetsen.

Aan mijn motieven om dit boekje te schrijven liggen drie redenen ten grondslag:

- De eerste reden ligt in het feit dat ik er zelf te veel van heb gezien.

- De tweede reden is de constatering - niet alleen van mij maar ook van veel anderen, zowel christenen als niet -christenen welke grote schade erdoor is aangebracht. Onderzoekingen en ervaringen tonen dat aan. De terreinen waarop deze schade is aangericht zijn te vinden in de gemeente van God, in de gezinnen en in de wereld.
- De derde reden is de grote plaats die de televisie bij velen nog heeft. Dan heb ik het niet over het volume, de oppervlakte, die zij in de kamer beslaat, maar over de tijd en aandacht die zij opeist.

Achtergrond

Ik wil het onderwerp graag behandelen tegen deze achtergrond: Wie is de Heer Jezus Christus voor ons? En: Wat zijn Zijn rechten op onze tijd en aandacht? Op deze vragen zal eerst een antwoord gegeven moeten worden. Ik wil u namelijk graag aanspreken als iemand, die een levende relatie met God heeft, door geloof in het verzoenend sterven en de lichamelijke opstanding van Jezus Christus. Wanneer dit niet het geval is, moet ik daar eerst wat over zeggen.

Verhouding tot God

Het is mogelijk dat dit boekje in handen komt van iemand die het christen-zijn maar niks vindt. Misschien vindt dat zijn oorzaak in het vele geruzie onder christenen, juist over het soort vragen) zoals hier nu behandeld wordt. Mijn beste vriend of vriendin, ook ik vind dat verschrikkelijk. Ik zal daar even verderop dan ook duidelijk stelling tegen nemen. Toch wil ik u, voor u verder leest, vragen stil te staan bij een andere, veel belangrijkere kwestie dan die van wel of geen TV. Die kwestie is: uw verhouding tot God. Het in orde maken van die verhouding ligt in de directe sfeer van uw eigen, persoonlijke verantwoordelijkheid. U kunt daarvoor met wegkruipen achter

dat geruzie van die christenen. Wanneer u de moed hebt uzelf in het licht van God te plaatsen, zult u zien en erkennen dat u een zondaar bent.

Maar u kunt een beroep doen op de genade van God, zoals iemand eens zei: "O God, wees mij, de zondaar, genadig". God is, met eerbied gesproken, verplicht die genade te bewijzen. Weet u aan Wie Hij dat verplicht is? Aan Zijn eniggeboren Zoon, de Heer Jezus Christus. Weet u waarom? Omdat Hij, gespijkerd aan een kruis, het oordeel van God ontving en de dood inging als het loon van de zonde. De Heer Jezus stierf de dood van elke zondaar die dit gelooft. Het bewijs dat het werk van de Heer Jezus volmaakt volbracht is, leverde God door Hem uit de dood op te wekken en Hem aan Zijn rechterhand in de hemel te plaatsen. Ik hoop en bid dat u voor alles in deze zaak tot klaarheid komt!

Geen symptoombestrijding

Waar ik in de eerste plaats duidelijk over wil zijn is, dat het niet gaat om het toestel op zich, de loutere aanwezigheid ervan in de huiskamer. Wanneer we het onderwerp van die kant zouden benaderen zou ik me volledig kunnen vinden in wat Dr. Verweel zegt in een artikel in "Intermediair" (februari 1982): "De kast is in feite niets anders dan een tamelijk nauwsluitende jas om de buis, met een luidspreker, een paar knoppen en een beetje electronica. Dit maakt het toestel tot een tamelijk zwaar, lomp en onhandig meubelstuk". Ook vanwege het uiterlijk van het apparaat zou ik geen TV nemen. Ik zou wachten op, wat hij verderop in het artikel noemt "een geheel plat weergeefpaneel, dat als een schilderijtje aan de muur kan hangen". (Daarin is men overigens op het moment dat ik dit schrijf al een heel eind gevorderd). De beantwoording van de vraag zou erg simpel zijn. Het is slechts een kwestie van smaak geworden en daarover valt niet te twisten.

Niet twisten

Maar ook het ingaan op de vraag over het gebruik moet niet tot gevolg hebben dat we gaan twisten. Ik zou het dan ook diep betreuren wanneer dit boekje op enige manier een wapen zou worden waarmee anderen, die de geboden zienswijze niet delen, "te lijf worden gegaan". Voor ons allen geldt wat in 2 Tim. 2:24 staat: "Een slaaf van de Heer moet echter niet twisten". Dit hoeft niet te betekenen dat we een discussie over TV uit de weg moeten gaan. Maar laten we dat doen op een wijze die de Heer waardig is, open en eerlijk, zonder elkaars bedoelingen te wantrouwen. Ik hoop dat de Heer mij in het verloop van deze verhandeling ervoor bewaart mij schuldig te maken aan een betoog, dat een bron van twist en wantrouwen wordt en daarmee Hem onwaardig.

2. GESCHIEDENIS

TV en de Bijbel

Het onderwerp "televisie" wordt niet rechtstreeks in de Bijbel behandeld. We kunnen niet Bijbelboek en hoofdstuk en vers noemen. Dat is met heel veel onderwerpen het geval. Elk verschijnsel dat niet rechtstreeks in de Bijbel genoemd wordt, moet dan ook naar de beginselen van de Bijbel worden beoordeeld. Hoe groter de invloed en hoe ruimer het toepassingsgebied, des te nauwkeuriger wij zo'n verschijnsel in het licht van de Bijbel moeten beoordelen. Dit geldt ook voor tv. Wanneer we de Bijbel raadplegen en (ook) horen van ervaringen van anderen over het gebruik van de televisie, krijgen we genoeg signalen (mijns inziens alarmsignalen) waar we wat mee moeten doen.

Wat is televisie

Voor ik nu inhoudelijk op het onderwerp inga, eerst een paar technische en cijfermatige gegevens. Technisch gezien is televisie de overbrenging van visuele beelden als elektromagnetische golven, en de heromzetting van de ontvangen golven in visuele beelden.

Reeds in 1884 vroeg de Russisch-Duitse uitvinder Paul Nipkow patent aan voor een apparaat voor het overseinen van beelden. Hoewel Nipkows toestel nog primitief was, is de eraan ten grondslag liggende methode van tele-visie (ver-zien) nooit ver anderd. Beelden van goede kwaliteit werden pas verkregen in 1923 toen de in Rusland geboren Amerikaan Vladimir Zvorykin patent aanvraag voor zijn "iconoscoop" de oervorm van de moderne tv-buis.

De eerste officiële tv-uitzending kwam tot stand in de Verenigde Staten, in de namiddag van 30 april 1939, ter

gelegenheid van de Wereldtentoonstelling in New York. Binnen enkele dagen stonden duizenden in de rij om demonstraties van het nieuwe wonder toestel te zien. Het gebiologeerd zijn van de mensheid door televisie was begonnen. Een indruk van de tv-vloedgolf die, pas na de Tweede Wereldoorlog, in werkelijk overstelpende mate losbrak, kan worden ontleend aan de volgende cijfers, die overigens alleen betrekking hebben op de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Het aantal tv-stations groeide van zes in 1945 tot vijfhonderdrieëntwintig in 1958. In 1978 zonden er meer dan duizend stations uit. Het aantal tv-toestellen nam toe van slechts enkele in 1945 tot 121 miljoen in 1977. Ik beschik op dit moment niet over recentere gegevens, maar het is duidelijk dat de getoonde tendens zich heeft voortgezet.

Nederlandse gegevens

Het jaarverslag van de STER over 1987 geeft voor Nederland de volgende cijfers. Eind 1987 beschikte achtennegentig procent van alle Nederlandse huishoudens over een of meer televisietoestellen. Daarvan bleek vierentwintig procent te zijn uitgerust met Teletekst en vijftig procent met afstandsbediening. Het aantal televisietoestellen steeg de afgelopen twee jaar van 6,8 miljoen naar 7,3 miljoen toestellen op 5,6 miljoen huishoudens. Daarvan bestond éénentachtig procent uit kleurentelevisies.

Tijdsbesteding

De volgende cijfers zijn het resultaat van onderzoeken die in Amerika in de jaren zeventig zijn gedaan naar de tijd die aan tv-kijken wordt besteed. De gemiddelde tv-kijker besteedt per dag vijf-en-een-halfuur aan het kijken naar tv. Wanneer de gemiddelde jeugd vijfenzestig jaar wordt, zal hij veertien jaar van zijn leven tv-kijkend hebben doorgebracht. (Ter vergelijking: hier staat één jaar bezoek aan kerk, zondagsschool en catechisatie tegenover, en dan moet er nog niets van gemist

zijn ook). In de Verenigde Staten kijken kinderen van drie tot vijf jaar iedere week vierenvijftig uur tv, dat is vierenzestig procent van de tijd dat ze uit bed zijn. Wanneer de gemiddelde leerling van het voortgezet onderwijs op zeventienjarige leeftijd zijn diploma haalt, heeft hij elfduizend uur van zijn leven op school gezeten en maar liefst tweeëntwintigduizend uur TV gekeken. Iedere keer als een volwassene zich voor de TV neerzet blijft hij/zij daar gemiddeld drie-en-een-half uur naar kijken voor deze uitgaat. Voor kinderen is dit gemiddeld twee-en-een-half uur. Buiten de tijd die met slapen wordt doorgebracht, zal de gemiddelde Amerikaan in zijn leven meer tijd aan tv-kijken hebben besteed dan aan iets anders.

Terug in de tijd in Nederland

De intrede van de TV in Nederland - nu ongeveer veertig jaar geleden - heeft ook destijds de gemoederen in beroering gebracht. Wat de pers berichtte en het commentaar daarop wordt u in onderstaand artikel, dat in 1951 in een christelijk tijdschrift werd gepubliceerd, in herinnering gebracht:

Televisie-programma spoedig in de Ether?

Onder bovenstaande kop vermeldt één onzer grote dagbladen het volgende: "Binnen afzienbare tijd zal een begin worden gemaakt met de experimentele televisie-uitzendingen, zo verneemt het ANP. De "Nozema" heeft aan de minister van Onderwijs en van Verkeer en Waterstaat een rapport uitgebracht waarin de organisatorische, technische en programma aspecten van het televisie-experiment worden behandeld. Tevens hebben de omroepverenigingen rapport uitgebracht over de wijze waarop zij zich voorstellen de programma's te verzorgen. Zodra een gunstige beslissing is verkregen, zal met het experiment worden begonnen. De zendmast te Lopik nadert thans haar voltooiing. Ook de bouw van de televisie-zender door Philips verloopt geheel volgens de plannen" (Dagblad Trouw, 17-02-51).

Het heeft er dus veel weg van, dat binnenkort de televisie, zij het in geringere mate wegens de hoge kosten, zal inburgeren, evenals de radio. Gezien de grote gevaren, welke in beide verstrooiingsmiddelen schuilen, achten wij het noodzakelijk, gelet op de grote schade die reeds door de radio is aangericht, tijdig de aandacht te vestigen in het bijzonder op de televisie-gevaren. Deze overtreffen nog ver die van de radio. We halen weer een courantenbericht aan: "De raad van beheer van radio Bern heeft uiteen gezet waarom Zwitserland voorlopig geen televisie zal krijgen... Na kennisneming van buitenlandse programma's concludeert de raad, dat de televisie grote gevaren van opvoedkundige en psychologische aard met zich meebrengt, die voor gezin en staat desintegrerende gevolgen kunnen hebben, welke niet te overzien zijn" (Dagblad Trouw, 05-02-51).

Televisie bedreigt Hebreeuws onderwijs in Amerika

Dr. A. Rosenfeld, die aan het hoofd staat van het Hebreeuws Wereldverbond, heeft tegenover journalisten verklaard, dat in Amerika de televisie de grootste vijand is van het Hebreeuwse onderwijs. De schoolkinderen daar, als zij vermoeid van school thuishkomen, vatten onmiddellijk post bij het televisietoestel en weigeren zich om welke reden dan ook te laten storen (Nieuw Israëlitisch Weekblad, 30-06-51).

Uit een artikel in "Wereld" (februari 1950) nemen we nu verschillende passages over: "Televisie verandert het dagelijkse leven. Dinsdagsavonds (als de wild met zijn ogen rollende komiek Milton Berle optreedt) zijn de cafe's stampvol. Mensen die er anders nooit een voet over de drempel zetten, staan nu aan de bar en lachen in koor, als Milton Berle op het glinsterende scherm van het televisie-apparaat verschijnt om zich een slagroomtaart in het gezicht te laten gooien. In een artikel in de "Christian science Monitor" stelde men Mary Homady onlangs de vraag: "Betekent de televisie het einde van de conversatie"? Haar antwoord luidde bevestigend en zij

voegde daaraan nog deze onrustbarende voorspelling toe: "Onze kinderen zullen hun schoolwerk niet meer maken, vrouwen zullen vergeten het eten voor hun mannen klaar te maken, het gehele leven in huis zal plotseling worden stilgezet als er een populair televisie-programma wordt uitgezonden".

Deze voorspelling kan ik (schrijver van het artikel in "Wereld") uit eigen ervaring bevestigen. Niemand wordt door de uitgezonden beelden zo geboeid als juist het kind. Een kennis, die haar vijfjarige dochtertje vroeger nooit alleen durfde thuislaten, draait tegenwoordig als zij weggaat eenvoudig het televisie-apparaat aan en treft als zij thuis komt het meisje nog steeds in ademloze spanning aan voor de kathodestraalbuis met haar sprekende en bewegende beelden. Het televisie-apparaat wil alleen heersen. Amerikaanse sociologen hebben vastgesteld dat de echte televisie enthousiasten een tot twee uur later gaan slapen dan vroeger het geval was. Het televisie-apparaat verslindt tijd". De schrijver van dit artikel in "Wereld", Robert Jungle, besluit met het volgende: "Wellicht zal morgen reeds de grootst denkbare luxe bestaan in het bezit van een huis met een geluiddichte kamer zonder radiotoestel en zonder televisie-apparaat, waar men 'eindelijk eens alleen kan zijn". Wij kennen Robert Jungle niet, maar zijn conclusie lijkt veel op wat de Prediker al schreef: "Het is al ijdelheid en kwelling van de geest". "Het oog wordt niet verzadigd van zien". Hoe het ook zij, wij menen met het bovenstaande op nuchtere manier te hebben aangetoond, hoe groot de gevaren wel zijn. We hadden wel meer en sensationeler kunnen citeren, maar achten het verder overbodig. Ieder weldenkende christen kan het gevaar proeven, ten eerste uit wat tot zijn oog en oor komt, en ten tweede uit de verloren tijd. We hopen dat het gevaar zo duidelijk is, dat van de gelovigen niemand in deze val van de duivel trapt.

Tot zover deze publicatie uit 1951.

De actualiteit van bovenaangehaalde publicatie van 40 jaar geleden wordt bij toetsing aan de huidige praktijk, ondanks de veranderde verschijningsvorm, wel bevestigd. Deze veranderde verschijningsvorm betreft zowel de technische als

de inhoudelijke kant. Beide kanten zijn aangepast aan de eis van de tijd. Het ingrijpende karakter van dit medium ten aanzien van tijdsbesteding en meningsvorming is een bron van onderzoek voor veel wetenschappers geweest en is dit nog. De resultaten van deze onderzoeken liegen er niet om. Voor ik daar verder op in ga wil ik eerst in het volgende hoofdstuk in een parafraze de sluipende invloed van de televisie aan u voorstellen.

3. EEN VERHAAL

In de loop der jaren is het verschijnsel TV op verschillende manieren belicht. De schrijver² van het volgende verhaal personifieert op levendige wijze de TV als iemand die op geraffineerde wijze de huizen binnendringt en daar dingen ontvreemdt. De actualiteit van zijn ervaringen is in de loop van veertig jaar televisie overvloedig bewezen.

Mijn ervaringen met een kleptomaan ¹

Ik zou nooit hebben kunnen dromen dat hij een dief was. Onze kennis was zo vriendelijk en voorkomend. Het begon op een dinsdagavond in augustus, bij de voordeur. "Een artiest is zakenman geworden", benaderde hij mij glimlachend. Maar zo gemakkelijk liet ik mij niet uit mijn tent lokken. Ik vroeg hem naar zijn achtergrond. Hij zei dat hij banden had met verscheidene van de grootste distilleerderijen. Ook had hij contacten met een aantal goedlopende brouwerijen. "En nu", ging hij verder, "ben ik agent voor een toonaangevend tijdschrift". Daarop liet ik hem binnen en luisterde enkele uren naar hem. Omdat hij van zijn contacten had verteld, trachtte ik hem te vertellen over mijn christelijke geloof en mijn liefde voor Christus. "Er is in mijn leven geen plaats voor likeur of bier", vertelde ik hem met beslistheid. "Als christen is mijn lichaam de tempel van de Heilige Geest". Ik was er zeker van dat hij deze woorden vervelend of beledigend zou vinden. Maar mijn overtuiging liet hem totaal onberoerd. Hij hield vast aan zijn zienswijze en ik kon aan de mijne vasthouden. Deze houding zou al onze volgende discussies kenmerken.

¹ kleptomaan: iemand met een ziekelijke neiging tot stelen.

Op een lichtzinnig moment begon hij een "pikant" verhaal te vertellen. Ik was er snel bij om hem te vertellen dat zulke dingen in mijn huis niet waren toegestaan. Ik sneed hem direct de pas af. U zult zich kunnen voorstellen dat ik zo mijn vragen had over veel van zijn verhalen. Toch moet ik toegeven dat zijn ervaringen mij vaak opgewonden maakten. Na een belangwekkende avond met hem te hebben doorgebracht, nodigde ik hem uit de volgende avond terug te komen. Ik kan misschien een nuttige invloed op hem hebben, zo dacht ik in mijn onnozelheid. Maar mijn vrouw herinnerde mij eraan, dat zijn volgende bezoek precies op onze bidstondavond zou zijn. "Daar had ik aan moeten denken", gaf ik toe, "maar ik moet me houden aan de uitnodiging die ik deze vriend heb gedaan". Ik vertelde haar enkele dingen die hij mij had gezegd. Maar ze bleef weigeren hem te ontvangen. "Ik vertrouw hem niet", zei ze. Ze werd hoe langer hoe bezorgder, naarmate hij meer en meer van ons gezinsleven in beslag nam. Mijn hele dag was maar saai, in vergelijking met de avonden die ik met hem doorbracht. Hij had een boeiende voorstelling van zaken. Soms lachte ik me slap bij zijn dwaze ervaringen. Dan weer rezen mij de haren te berge. Hij was ook een expert in films. Maar hij kon er niet over praten zonder het te vermengen met sex en geweld. Dit dwong mij keer op keer hem het zwijgen op te leggen. Toen begon hij mijn zoon Charles, een tiener, en mijn negen jaar oude dochter Eloise te benaderen. Ze konden nauwelijks zijn nieuwste geestigheid of huiveringwekkende verhaal afwachten. Ze zouden wel tot na middernacht hebben willen opblijven als wij het hadden toegestaan. Al deze afleiding deed hun studie en gezondheid niet veel goed. Ik begon me zorgen te maken over de aanwezigheid van deze kerel in ons huis.

En toen gebeurde het. De druppel die de emmer deed overlopen. Op zekere dag kwam ik tot de ontdekking dat ik verschillende van mijn mooiste boeken miste. Ik zocht er tevergeefs naar. Ik kwam tot de conclusie dat deze kerel de dief wel eens kon zijn. En als hij het was, wie zou kunnen zeggen

wat hij dan nog meer gestolen had? Het leek allemaal erg verdacht. De volgende dag was ik er zo overstuur van, dat ik besloot hem bij de burens te controleren. En inderdaad, ook daar had hij bepaalde dingen weggenomen. Ik stond verbaasd over zijn slinkse handelwijze. Het bevestigde, wat mijn vrouw vanaf het begin had gezegd. In het ene huis was hij binnen gekomen als een godsdienstig prediker. "Hij heeft ons de waarheid van onze huidige eredienst bekendgemaakt", zeiden zij. Een andere buurman, een handelsman, kende hem als een expert in doeltreffendheid. "Hij liet mij de nieuwste handigheidjes zien", verklaarde hij, "die een succesvol zakenman kan gebruiken". Zo had hij vele manieren om ergens binnen te komen.

Ik stelde hun allemaal voor dat ze hun bezittingen na zouden gaan. De meesten van hen misten wat. Uit het huis van de een was het christelijke tijdschrift verdwenen. Bij een ander was de Bijbel weg. Ik was verbluft te horen, hoe de tijd voor kerkbezoek op zondag en door de week met deze kerel werd door gebracht. Ergens anders kwam het gezin niet langer samen om de Bijbel te lezen en te bidden.

Een paar dagen later ontmoette ik die kerel bij een buurman, terwijl hij deze vermaakte. Hij schonk mij nauwelijks aandacht en daar was ik blij om. Het doel van mijn bezoek was om met hun tiener-dochter te praten over haar geloot in Christus. Maar deze kerel legde de hele avond volledig beslag op het gesprek. Hij nam alles wat met ernstige dingen te maken heeft uit haar gedachten en hart weg. Ik was er ziek van. Tenslotte zei ik een enkel woord tot de moeder van het meisje over dit gebrek aan hoffelijkheid. "Och", verklaarde ze, "zo gaat het altijd". Ze hadden ook een vijf jaar oud jongetje dat emotionele storingen had, door gebrek aan slaap, allemaal veroorzaakt door de bezoeken van deze kerel. Ik wandelde naar huis, aangedaan, terwijl ik mezelf afvroeg wat ik kon doen.

Uiteindelijk kwam ik tot de conclusie dat mijn bezoeker gekweld werd door kleptomanie. Als een ervaren dief had hij mijn boeken tijdschriften en tijd gestolen. Maar het belangrijkste gemis was mijn nauwe vriendschap met Christus en de

avonden die ik anders me mijn vrienden en gezin doorbracht. Ik ben er zeker van dat andere een gelijksoortige ervaring hebben. Sommigen hebben dingen van werkelijke waarde verloren, geen kleinigheden, maar kostbare familieaangelegenheden die zij vroeger samen genoten. Geestelijke sociale en verstandelijke ervaringen zijn van hen weggenomen waarvoor slechts tijdelijk, voorbij gaand vertier in de plaats is gekomen.

Deze kerel is nu niet meer in ons huis. Als ik hem op zijn juiste plaats kon houden zou hij betrekkelijk onschadelijk zijn. Kleptomanië is niet altijd weloverwogen slecht. Ook deze had bij tijd en wijle nuttige nieuwsberichten en ook wel eens wat lichte humor. Maar je moet je ogen er voor open houden, of hij zal voortdurend dingen van je stelen. Ik zie hem zo nu en dan bij mijn buurman. En nog steeds houdt hij hen urenlang bezig. Ik heb getracht mij zijn naam te herinneren, zodat u voor hem en zijn sluwe streken gewaarschuwd bent. Hij is me ontschoten en ik ben er ook niet zeker van of hij mij zijn naam wel heeft gegeven. Maar zijn initialen zal ik nooit vergeten. Zij waren T.V.

Ik ben benieuwd wat TV bij u heeft weggenomen. Tijd? Toe wijding? Goede lectuur? Gezonde gesprekken? Aandacht voor de gemeente? Ga uw lijst eens na. U zult er verbaasd over staan wat u allemaal mist. Dit geslepen karakter herinnert mij aan een wild paard. Je moet er heel stevig op zitten en de teugels krachtig vasthouden, anders zal hij er met je van door gaan. Als je hem niet bestuurt, zal hij jou besturen. Wanneer u geleerd hebt TV te behandelen op de wijze waarop Paulus zijn lichaam behandelde, zal hij op zijn plaats blijven. "Ik kastijd mijn lichaam en breng het tot slavernij, opdat ik niet . zelf verwerpelijk zou worden" (1Kor. 9:27). En wat nog beter is, u zult de vreugde ervaren van wat het betekent, uw genegenheden te richten op de dingen die boven zijn".

4. OPVOEDING, KIND, GEZIN EN TV

Onze boodschap als ouders

Aan het eind van de verkiezingsstrijd die in 1988 gevoerd werd om het presidentschap van Amerika, werden in het "Financieële Dagblad", onder de titel "Stemmen in Amerika", een aantal Amerikanen van diverse pluimage aan het woord gelaten over uiteenlopende zaken die rond de presidentsverkiezingen speelden. In die krant stond op vrijdag 28 oktober 1988 een gesprek met Michael Novak, katholiek moraalfilosoof en sociaal denker, verbonden aan het American Enterprise Institute in Washington D.C. en met een (menselijk bezien) indrukwekkende staat van dienst. Hij stelde ten aanzien van de televisie het volgende: "De afgelopen twintig jaar hebben televisie en andere media enorme invloed gekregen. De mensen die televisie maken zijn nu de morele onderwijzers van de samenleving. Als je boodschap als ouder verschilt met die van de tv, dan ben je gedoemd te verliezen. Tot heel kort gel eden, tot de Cosby Show, waren er geen programma's over intelligente en moedige mensen die ook ouders waren. Het ging allemaal over alleenstaande actiehelden. Onderschat die invloed niet. Voor kinderen is TV vaak het enige contact naar buiten. Dat is idioot. Het schept een totaal a-morele wereld" .

Als ik dit zo lees rijst bij mij de vraag: is er in de opvoeding van onze kinderen wel plaats voor tv? Voor er op deze vraag antwoord kan worden gegeven, moet eerst een andere vraag worden beantwoord: waar voeden wij onze kinderen voor op? Novak stelt: "Als je boodschap als ouder verschilt met die van TV dan ben je gedoemd te verliezen". Bezit en gebruik van TV hebben tot direct gevolg, dat zij mee betrokken wordt in de opvoeding van

onze kinderen. En als Novak gelijk heeft, betekent dit, dat de televisiemakers dan in wezen de opvoeding bepalen. Dit is

met name van belang in de eerste kinderjaren. Wat dan vormend is voor het kind, is wat het ziet. De beelden en voorbeelden maken dan een onuitwisbare indruk op het gevoels- en gedachtenleven van het kind. Lezen kan het nog niet, selecteren nog minder. Elke indruk werkt vormend. In het prille begin van zijn bestaan als mens wordt de basis voor zijn verdere ontwikkeling gelegd door wat het kind ziet.

Hoe vormend voor het begrips- en voorstellingsvermogen van het kind is wat het aan beelden voorgeschoteld krijgt, wil ik illustreren aan de hand van twee gebeurtenissen. De eerste speelde zich af in Californië en stond in de Provinciale Zeeuwse Courant van 22 februari 1989. De tweede vond, al langer geleden, plaats in een wachtkamer. In de PZC stond het volgende bericht:

Driejarige superman overleeft duik

Een driejarig jongetje is maandag uit een raam op de tweede verdieping gesprongen, nadat hij voor de televisie een aflevering van de serie Superman had gezien. Hij had gelukkig zijn kussen meegenomen op zijn vlucht en kwam er zonder een schrammetje vanaf, aldus de brandweer van Crestline, 100 kilometer ten noorden van Los Angeles in Californië. De moeder van de jongen hoorde haar zoon huilen en vond hem buiten, gekleed in luier en T-shirt. Na onderzoek in het ziekenhuis mocht hij weer naar huis. De politie maakte uit de reactie van de moeder op dat het kind echt had geprobeerd te vliegen en niet uit het raam was geduwd.

In een wachtkamer

In de wachtkamer van de dokter zaten twee moeders. Ze hadden elk een kind bij zich. Zoals gebruikelijk in een wachtkamer lag er een stapel tijdschriften. De kinderen hadden zich elk van een tijdschrift meester gemaakt. Al bladerend bekeken ze de plaatjes en zagen daarin wat tot hun verbeelding

sprak, een verbeelding gevormd door dat waar ze thuis mee beziggehouden werden. Zo keuvelde het ene kind bij het zien van de plaatjes: Pipo de Clown, Mamaloe enzovoort. Het andere kind had een even groot verhaal bij de plaatjes over wat hij zag: de tabernakel, de hogepriester enzovoort.

Vreemde opvoeders

Deze twee geschiedenissen leren ons hoe belangrijk het is waar onze kinderen thuis mee bezig zijn. Of liever, voordat ze zelf bezig kunnen zijn, waar wij onze kinderen mee bezig laten zijn. Dit laatste houdt in dat wij ons voor onze kinderen moeten inzetten. Het is gemakkelijker om zelf ook in een luie stoel te gaan zitten, de TV aan te zetten en onze kinderen bezig te houden met wat de makers van de verschillende programma's hun voorschotelen. Hoe listig wordt in programma's die op het eerste gezicht onschuldig lijken, het verderf ingevoerd. Op deze wijze oefenen "vreemde opvoeders" hun niet te onderschatten invloed uit op onze kinderen.

In het Bijbelboek Nehemia lezen we daar iets over. Daar lezen we over vreemde opvoeders (vrouwen uit volken die Israël omringden en dus niet bij Gods volk hoorden) die ervoor zorgden dat de kinderen van de Joden geen Joods (de taal van Gods volk) konden spreken, maar wel de taal van de andere volken (de taal van de wereld). "Ook zag ik in die dagen Judeeërs, die Asdodietische, Ammonietische en Moabietische vrouwen gehuwd hadden; van hun kinderen sprak de helft Asdodietisch en zij waren niet in staat Judees te spreken maar wel de taal van dit of dat volk" (Neh. 13:23,24). Wij kunnen daaruit leren, dat onze verbinding als ouders met de wereld zal blijken uit de spraak en het gedrag van onze kinderen.

Hoe zullen wij onze kinderen de normen en beoordelingen van God leren, als wij hen aan deze "opvoeders", al is het maar "af en toe", toevertrouwen? Dan komen wij er toe films "onschuldig" te noemen, waarin van echtscheiding een lachertje wordt gemaakt; waarin

verhoudingen met anderen dan de huwelijks-partner als een avontuurtje worden beschouwd; waarin een leven als niets wordt geacht. Ook de reclameboodschappen worden steeds meer met sex doorspekt. Een enquête, gehouden in januari 1989 gaf aan, dat het merendeel van de ondervraagden de voorkeur gaf aan een reclameboodschap met erotiek, boven een boodschap met humor. En als de plannen doorgaan, dat programma's van langer dan een bepaalde duur onderbroken kunnen worden voor zo'n boodschap, wordt Pred. 10:1 ook in dit opzicht actueel: "Een dode vlieg doet de zalf van de apotheker stinken en opzwellen".

De Bijbel, ook een pedagogisch handboek

God heeft ons onze kinderen gegeven om ze voor Hem op te voeden. Hij wil ook graag dat wij Hem vragen ons daarbij te helpen. Zijn gedachten over opvoeding vinden we in de Bijbel. Als wij daarin het Boek Spreuken lezen, vinden we veel aanwijzingen die van nut zijn voor de opvoeding. Verder lezen wij in de Boeken van Mozes vele malen hoe wij met onze kinderen moeten omgaan. Ook hebben we in de geschiedenissen van de koningen rijk geïllustreerd lesmateriaal.

Goed voedsel

In Jesaja 8 vers 15 hebben we een prachtige aanwijzing wat we onze kinderen "te eten" moeten geven. Tot Jesaja wordt daar gezegd dat hij zijn zoontje "boter en honing" te eten moest geven, totdat hij zou weten het kwade te verwerpen en het goede te verkiezen. Als we bedenken dat boter wordt gemaakt van melk, dan hebben we in dit voedsel dus de zegen van het land waar God Zijn volk Israël naar toe liet gaan. Dat was immers een land "vloeiende van melk en honing". Geven wij onze kinderen ook het voedsel van het land, het hemelse land? Vertellen wij hen over de Heer Jezus als het brood des levens,

dat aan de ziel voedsel geeft waar geen ander voedsel mee vergeleken kan worden?

Er is geen bepaalde gave of theologische opleiding nodig om hen met Gods Woord vertrouwd te maken. Als Hij iets van ons vraagt, in dit geval om onze kinderen voor Hem op te voeden, geeft Hij daarvoor de bekwaamheid. Wat is nodig? Een hart in gemeenschap met Hem. Wij mogen van Hem voor onszelf en voor onze kinderen een rechte weg begeren (Ezra 8:21). Dan onderwijst Hij ons en geeft Hij ons raad (Ps. 32:8).

TV en gezin

Een vader erkende hoe hij vergat te genieten van het jongste kind in de box. De kinderen moesten vlug, vlug naar bed worden gewerkt, omdat hij op tijd het journaal moest kunnen zien. De regels die er in een gezin behoren te zijn, wil het er geordend toegaan, worden vaak bepaald door wat de TV te bieden heeft. Alles wordt opgeofferd aan deze indringer. En als we het over "offereren" hebben denken we aan een altaar. Het is niet voor niets dat door Russische gelovigen de TV "het huisaltaar van de wereld" wordt genoemd.

Maar is het niet veel opmerkelijker dat de ex-minister van WVC, de heer Brinkman, tijdens een symposium, waarop ik nog terugkom, de TV "het elektronische huisaltaar van onze dagen" noemt? Hij komt tot deze uitspraak, als hij de TV voorstelt als "het veelluik van de late twintigste eeuw. Een veelluik, zoals de middeleeuwse schilders, denk aan de gebroeders Van Eyck, dat voor altaren maakten, in een tijd dat maar weinigen de kunst van het lezen meester waren en daarom beelden, plaatjes, de eeuwige waarheden moesten vertolken, vertalen". In dit "plaatjes" kijken gaat veel aandacht zitten. Aandacht, die beter aan de kinderen had kunnen worden besteed, wordt gegeven aan de tv. Jammer, zo gaat tijd verloren die niet kan worden ingehaald.

TV -kijken

Maar met alleen de inhoud van de programma's, ook het kijken als bezigheid heeft bepaalde gevolgen voor het kind. "Een gezond kind vertoont gedurende bijna de hele dag motorische activiteit: het moet hollen, duwen, vallen, klimmen, springen, enzovoort. Maar het moet ook een volledig gebruik van zijn zintuigen ontwikkelen. De zintuigen zijn de poorten waardoor denkervaring moet komen, zonder welke een juiste ontwikkeling van de linker hersenschors ernstige belemmering zou ondervinden. Het kind moet een boom zien, de wind horen, een bloem ruiken, een appel proeven, zijn teddybeer voelen en knuffelen.

Wat doet TV in dit opzicht? Het forceert het kind in een onnatuurlijke onbeweeglijkheid van het gehele lichaam, met inbegrip van de ogen. Bovendien begrenst het de uitgebreide omvang van echte zintuiglijke prikkels die op de hersencellen inwerken, daar het deze verlaagt tot een surrogaat van eenzijdige, kunstmatige, en daarom onwerkelijke zintuiglijke sensaties. Het overactiveert zekere hersen centra, terwijl het andere totaal veronachtzaamt.

Er zijn tal van wetenschappelijke studies die aantonen dat oogbeweging en denken direct met elkaar te maken hebben. Het is de uitdrukking van de ziel via de ogen, afgewisseld met levendige waarneming met de ogen, die maakt dat het bewustzijn waakzaam is en actief. Kortom, dat het functioneert. Er zijn aanverwante studies die aantonen dat, wanneer de ogen niet bewegen maar integendeel staren, als die van een slaapwandelaar, het denken verminderd is. De bevroren staarblik van de tv-kijker geeft er duidelijk blijk van hoe zijn bewuste denkvermogen en zijn onderscheidingsvermogen heeft plaats gemaakt voor de passieve ontvangst van de tv-droombeelden – in een soort trance toestand, niet ongelijk aan de toestand van "dagdromen".

Het Emery-rapport van Fred en Merrely Emery, "A choice of futures: To enlighten or to Inform?" (een keuze tussen toekomsten: verlichten of voorlichten?), Canberra, centrum voor Voortgezet Onderwijs³, constateert dat "de voortdurende tranceachtige fixatie van de tv-kijker geen aandacht is, maar een vorm verwant aan dagdromen of afwezig zijn". De kijker sluit geforceerd de zenuwwegen af tussen de visuele beelden en het autonome zenuwstelsel, waardoor niet, zoals anders, beweging en aandacht worden gestimuleerd. Het rapport vervolgt, dat, ongeacht de inhoud van het programma, de menselijke hersengolf activiteit een "karakteristiek" patroon aanneemt: de brug tussen de rechter en de linker hersenhelft is in feite verbroken, de begrips-, kennis-, en analytische vermogens zijn geblokkeerd, terwijl het dagdromen voortgaat. Dit betekent, dat iedere kruiskoppeling en -verwerking, dat wil zeggen, het bewust maken van onbewuste gegevens en het nuttig gebruik daarvan, is stopgezet. De informatie komt binnen en zakt direct in de geheugenbanken - ongezeefd, onverwerkt, zonder bewuste inmenging van de ziel en de buitenwereld.

Het is van belang op te merken, dat het niet de programma-inhoud is die de onderzoekers hier verontrust. Ook die kan natuurlijk zeer schadelijk zijn. Maar het is het medium zelf dat er de oorzaak van is dat - in Jerry Manders' woorden - "het bewustzijn wordt uitgeschakeld en de geest wordt verduisterd. Hoe jonger het kind, hoe gemakkelijker de zenuwwegen worden "geprogrammeerd" in totaal verkeerde fixaties".

Voorlichting

"Audiovisuele cultuur betreft veel kinderen vroeg bij de wereld van de volwassenen". Dit zei de heer Koole, voorzitter van de Gemengde Commissie Videovoorlichting, bij de aanbidding van het eindrapport "Jeugd en Video" een voorlichtingsadvies van de commissie aan de oud-minister van WVC, de heer Brinkman.

Het is niet mijn opzet het verschijnsel video onder de loep te nemen. Ik wil alleen enkele gedeelten uit de toespraken van de heren Koole en Brinkman aanhalen, voorzover zij met ons onderwerp te maken hebben. De opzet van het rapport is "de bescherming van de jeugdigen, nu de explosieve groei van het medium video steeds meer films gemakkelijk voor jeugdigen toegankelijk maakt". In het rapport wordt er van uitgegaan dat "een goed' videovoorlichtingsstelsel moet zien te voorkomen dat jonge mensen worden geconfronteerd met videobanden met een voor hen ongewenst geachte inhoud. De leeftijdsvermelding informeert de consument voor welke leeftijdsgroep de videoband "acceptabel" kan worden geacht. Er is gekozen voor drie bij het publiek al bekende en gangbare - categorieën:

- alle leeftijden;
- minimum leeftijd 12 jaar;
- minimum leeftijd 16 jaar.

De leeftijdsaanwijzing wordt vastgesteld aan de hand van een gedetailleerd kijkrapport. Dit classificatierapport let vooral op angstaanjagende scènes; brutaliserend geweld; pornografische scènes en drugs... Bovendien is de indeling eigentijds, omdat uit televisie-onderzoek is gebleken dat kinderen vanaf hun elfde a twaalfde jaar zich wat zij zien eigen maken op een manier, die de zienswijze van volwassenen benadert". Dit rapport wordt de opvoeders aangereikt, omdat "op zijn minst bij een deel van de opvoeders onzekerheid en zorg heerst over de mogelijke schadelijke voorbeeldwerking van geweld-, drug- en seksscènes".

Bij het in ontvangst nemen van het eindrapport zei ex-minister Brinkman onder andere: "Nu het aantal videorecorders zo is toegenomen, dat bijna vijftig procent van de gezinnen er een in huis heeft, doet het gemis aan goede voorlichting zich steeds vaker gevoelen". En over het indringende karakter van video: "Video is een zeer indringend medium en met iedereen is

gediend van bijvoorbeeld scènes met een overdosis aan geweld. Scènes die niet alleen in Rambo of Rocky-IV, maar ook in overigens wellicht goede speelfilms voorkomen.

Dat met name kinderen graag en veel televisie kijken en in het verlengde daarvan ook veel films consumeren is natuurlijk bekend. Het is nu met de tijd en de plaats om te filosoferen over de wenselijkheid of onwenselijkheid van dat feit, bijvoorbeeld door toenemend tv-gebruik te koppelen aan afnemend leesgedrag. Het is hier wel de plek om op te merken dat volwassenen, die hun verantwoordelijkheid willen nemen als ouders of verzorgers van kinderen, op dit terrein daartoe in staat te stellen".

Bovenstaande fragmenten uit de toespraken van Koole en Brinkman, gepubliceerd in de Staatscourant van 3 december 1987, geven aan dat men zich in de wereld voor vraagstukken gesteld ziet waarop men een antwoord nodig vindt. Afgezien van het feit dat zij geen afdoend antwoord kunnen vinden, is het zich realiseren van het probleem iets wat veel christenen tot nadenken zou moeten stemmen. Wat echter tot nadenken stemt is, dat juist veel christenen zich helemaal niets afvragen. Ze gaan gewoon met de massa mee. De Heer Jezus zegt over deze opstelling: "De zonen van deze eeuw zijn verstandiger ten aanzien van hun eigen geslacht dan de zonen van het licht" (Luk. 16:8).

TV -kijken en lezen

Ex-minister Brinkman had het over het filosoferen over de koppeling van toenemend tv-gebruik aan afnemend leesgedrag. Interessant genoeg is daarover in december 1988 een onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) verschenen onder de titel "Van woord naar beeld?" Het onderzoek werd verricht onder Nederlanders van twaalf jaar en ouder, in de periode van

1975 tot en met 1985. Hieruit blijkt het volgende: "De televisie wint het steeds meer van krant, tijdschrift en boek.

Sinds 1975 wordt er wekelijks gemiddeld één uur en vijftig minuten meer TV gekeken en vijftig minuten minder gelezen. Vooral jongeren verruilen leesmateriaal voor de tv. Uit het onderzoek van het SCP blijkt, dat de aandacht voor de televisie vooral in de jaren 1980-1985 flink is gestegen. Oorzaak hiervan is onder andere de uitbreiding van het kabelnet en van de zendtijd van de omroepen en de doorbraak van de videorecorder. Ondanks een uitbreiding in diezelfde periode van hun aanbod verloren de gedrukte media aan belangstelling. Vooral laaggeschoolde jongeren die met de TV zijn grootgebracht, blijken het boek te hebben verruild voor de tv. Door het tv-kijken schiet ook steeds vaker het praatje met de huisgenoten erbij in". Aldus de samenstellers, drs. M. Kalmijn en drs. W. Knulst.

Eens had ik met een collega een gesprek over het geloof. Ik wenste hem toe dat hij de zin van zijn leven zou gaan zien. En dat hij daarvoor de Heer Jezus nodig had. De tijd liet met toe er over door te praten. Omdat hij in een andere plaats woonde, vroeg ik hem of ik hem een paar boekjes mocht sturen die hem over de Heer Jezus vertelden. Daar had hij geen bezwaar tegen. "Maar", zei hij, "ik beloof niet dat ik ze lees. Ik kom er gewoon niet toe. Mijn werk neemt me zo in beslag (hij is programmeur) dat ik 's avonds uitgeblust thuiskom. Dan ga ik op de bank liggen, zet de TV aan en hoop dat er dan maar een goeie film is".

TV wordt steeds groter gevaar in christelijk gezin

Dit is één van de koppen boven een artikel in "Visie" nummer 40 van het jaar 1990. Arie Verhoef gaat in dat artikel in op kabel-televisie en commerciële tv. Hij zegt daarin onder andere het volgende: "In het huidige omroepbestel biedt de ATV-combinatie* (* ATV-combinatie: AVRO/Tros/Veronica) wekelijks series, films en amusementsprogramma's, die je als christen om ethische en morele redenen af moet wijzen of waar je grote vraagtekens bij kunt zetten... Dan hebben we het nog

niet eens over de erotische programma's en dito films, hoewel we zouden schrikken als we wisten hoeveel christenen ook EO-leden regelmatig afstemmen op de Pin Up Club. De satan bedient zich ook van andere, veel onschuldiger middelen om de mens van God af te trekken... In dit opzicht zijn programmamakers erg vindingrijk. Maar intussen is de hele sfeer waarin zo 'n programma zich afspeelt, volkomen onchristelijk...". Hij besluit met deze behartigenswaardige woorden: "Natuurlijk weten christenen de knop van de TV te vinden. Natuurlijk blijven er goede programma's te zien. Maar het begint er aardig op te lijken dat de geestelijke boosheden in de lucht, waar Paulus zo tegen waarschuwt, zich meer en meer manifesteren via het medium televisie. Laten we niet te hoog opgeven van onze kordaatheid bij het selecteren van de goede programma's.

Want in het kleinste reclamespotje, dat we even meepikken vóór het journaal, kan een duivels venijn besloten liggen. En de Bijbel leert ons dat de mens in zichzelf zwak is. Ieder kind van God zal dat dagelijks ervaren. Een verantwoord televisiegebruik zal moeilijker worden met de komst van de commerciële stations. Het kan wel eens zijn, dat straks de TV niet meer thuishoort in een gezin dat serieus probeert te leven naar Gods wil en dat Hem niet steeds weer wil bedroeven door haar kijkgedrag".

5. TV EN GODSDIENST

25 jaar tv-religie

Onder dit kopje stond op 7 februari 1989 een artikel⁴ in de Staatscourant, dat handelde over een programma dat vijftientig jaar geleden werd uitgezonden. Dit artikel is daarom van belang, omdat er in wordt aangetoond hoe de TV voor een enorme vervlakking in het christelijk denken van het Nederlandse volk heeft gezorgd. Nederland is geen christelijke natie meer. Dit stukje geschiedenis, dat de schrijver de revue laat passeren, is eens te meer een aanwijzing voor ons waar we mee bezig zijn als we programma's op de TV volgen. Voor ik inga op godsdienst, zoals deze op de TV te zien is, wil ik eerst uit dit artikel enkele passages naar voren brengen. Enkele vlijmscherpe aanhalingen daaruit laat ik weg. Niet omdat ze niet waar zouden zijn. Maar daarin wordt Gods heilig Woord op een satirische wijze misbruikt. Ik kan me voorstellen dat dit voor sommigen kwetsend is en dat zou ik willen voorkomen. Dan nu de aanhalingen uit het artikel:

"Vijftientig jaar geleden zorgde de tweede aflevering van een door de VARA uitgezonden satirisch programma voor zoveel beroering, dat er Kamervragen over werden gesteld. Het ging om het programma, "Zo is het toevallig ook nog 's een keer"...

Het was vooral het onderdeel "Beeldreligie" van de uitzending op 4 januari 1964, waartegen een groot deel van het Nederlandse volk en de politiek in het geweer kwamen. In dit gedeelte werd televisie-kijken vergeleken met een religieuze handeling... Deze uitzending van "Zo is het" was vooral geruchtmakend door het onderdeel "Beeldreligie", waarin het televisiekijken werd vergeleken met het deelnemen aan een kerkelijke eredienst...".

De schrijver gaat vervolgens in op de stroom van reacties die dit programma ontketende. In de politiek waren het de fractievoorzitters van de VVD, KVP, CHU en ARP die de verantwoordelijke minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een serie vragen stelden. Daarnaast was er een grote stroom van brieven met zowel negatieve als positieve reacties. Tenslotte werd in alle kranten het "schandaal" breed uitgemeten. De Ruyter verder: "Door al deze reacties had het onderdeel "Beeldreligie" dus in zekere zin de reden van zijn eigen bestaan aangetoond. De televisie had iets heiligs. Toch was dit soort satire niet onbekend. In het cabaret gebeurde het meer, zij het in kleine zaaltjes en voor een geïnteresseerd publiek... Er moet echter rekening mee gehouden worden dat de omroep een groter en heterogener publiek bereikte, waarvoor andere normen golden. Met name radio-programma's waren vrij gezapig, geschikt voor de hele familie. Ten opzichte van gezagsdragers gold traditioneel een groot respect en een zekere terughoudendheid. Bij het nieuwe medium televisie leken de omroepverenigingen de radioprogrammering voort te zetten. Het was van belang dat, juist doordat de televisie nog in de beginfase verkeerde, nieuwe, jonge programmamakers de kans kregen het oude stramien te doorbreken. Dit doorbreken van deze oude patronen maakte dat het publiek en de politici zich bedreigd voelden en heftig reageerden... Het programma "Zo is het toevallig ook nog 's een keer" en met name het onderdeel "Beeldreligie", maakten duidelijk dat een aantal mensen bereid waren de bestaande machtsverhoudingen ter discussie te stellen... Voor een werkelijke verandering is natuurlijk meer nodig dan zulke incidentele schokken als "Zo is het"... Langzaam nam het shockeffect af. De uitzending van dezelfde "Beeldreligie" zorgde vijf jaar later nauwelijks nog voor opschudding. De inhoud van de programma's lijkt nu niet meer voor zo'n grote beroering te zorgen..."

Normen en waarden

Directeur televisie van de IKON, ds. W. Koole, beschouwt het als zijn grootste wens ooit een "comedy" te kunnen uitzenden, waarin "op een lichtvoetige manier iets ernstigs aan de orde wordt gesteld". "Alles wat ik heb geleerd, heb ik geleerd van wereldse programma's", aldus Koole. Zo versloeg de journalist van de dienst geestelijk leven van het ANP de bijdrage van ds. Koole aan de studiedag "Televisie en zingeving" van de Nijmeegse Universiteit. De studiedag was georganiseerd door de werkgroep "media en levensbeschouwing" van het Katholiek Studiecentrum van de Katholieke Universiteit in Nijmegen. Op de studiedag stonden een aantal stellingen ter discussie. Uitgangspunt was de stelling dat de televisie het alomtegenwoordige, overheersende medium is geworden, waaraan mensen hun normen, waarden en voorbeelden ontlenen om zin te geven aan de werkelijkheid en aan hun leven. "Moeten televisiemakers er bewust op uit zijn om kijkers normen en waarden aan te reiken? Dat is bewust het IKON-beleid, zei directeur Koole", zo gaf de verslaggever van het dagblad "De Stem" Koole's bijdrage weer.

Godsdienstig amusement

Koole's eerst aangehaalde opmerking, over "op een lichtvoetige manier iets ernstigs aan de orde stellen", geeft aanleiding nu iets aan te halen van de Amerikaanse hoogleraar en mediaspecialist Neil Postman. Over zijn godsdienstige achtergrond kan ik u vertellen, dat hij geen christen is, maar tot de "wereldse humanisten" gerekend wenst te worden. Zijn observaties zijn dermate interessant, dat ik u enkele indrukken daarvan niet wil onthouden. In zijn boek, "We amuseren ons kapot" (dat ik u voor nadere kennisneming kan aanbevelen) stelt hij, dat de TV een geestdodend medium is dat bezig is onze cultuur te veranderen in een groot pretpark. In het kader van TV als amusementsverschaffer wijdt hij een heel hoofdstuk aan het karakter dat godsdienst krijgt als het uitgezonden wordt

op de televisie. Op grond van zijn observaties (gedaan in Amerika) komt hij tot een tweetal conclusies.

De eerste is, dat de religie, net als al het andere op de televisie, gewoon als amusement gebracht wordt. Om dit te onderstrepen haalt hij aan wat de directeur van de National Religious Broadcasting Association formuleert, als wat deze de ongeschreven wet van de televisieprediking noemt: "Je krijgt de mensen alleen voor de buis als je geeft waar ze om vragen".

De tweede conclusie is, dat niet alles "televiseerbaar" is. Hij bedoelt daarmee, dat iets wat in televisie wordt omgezet iets anders wordt. Dit komt omdat televisie een aantal eigenschappen heeft die tezamen een "authentieke religieuze ervaring" in de weg staan. Hij wijst daarvoor bijvoorbeeld op het gedrag, dat bij het kijken naar een religieus programma niet anders is dan bij het kijken naar "Dallas" of "The A-Team". Ongeacht het vertoonde, gebeurt wat anders ook gebeurt onder het televisiekijken: eten, praten, gymnastieken en dergelijke.

Tot slot wil ik uit het boek van Postman een indrukwekkende, voor zichzelf sprekende passage aanhalen. "Zonder me in een theologische discussie te willen begeven, waarvoor ik niet gekwalificeerd ben, denk ik te mogen zeggen dat de God van de televisie een ongrijpbaar en ondergeschikt personage is. Hoewel Zijn naam geregeld wordt aangeropen, gaat van de voortdurende concrete aanwezigheid van iemand in beeld de duidelijke suggestie uit dat we hem, en niet Hem moeten aanbidden. Ik wil daarmee niet zeggen dat de predikers het zo willen, maar de kracht die uitgaat van een gezicht in close-up maakt idolatrie tot een altijd aanwezig risico. Per slot van rekening verschaft de televisie beelden die veel verleidelijker zijn dan het gouden kalf".

En de EO dan?

Een enkel woord ter verdediging van de EO. Ik ben altijd blij als mensen mij vertellen dat ze door een evangelisatieprogramma van de EO de Heer Jezus hebben

leren kennen als hun Heer en Heiland. God zegent altijd Zijn Woord, waar dat ook gepredikt wordt. Een programma als "God verandert mensen" is daarvan een duidelijk voorbeeld. De medewerkers van de EO menen daar ook het medium TV voor te kunnen gebruiken. En wie ben ik dat ik de huisknecht van een ander oordeel? Ieder valt of staat zijn eigen Heer! Zie Rom. 14:4. Maar is dit voor u of mij een aanleiding om TV te nemen? Is het niet in veel gevallen zo, dat de TV al in huis was voor de EO met haar uitzendingen begon en dat de EO nu gebruikt wordt als een excuus voor het bezit? Het is te hopen dat veel ongelovigen aan het bijbelse evangelie dat op de TV gebracht wordt, gehoor zullen geven wanneer ze op zulke programma's afgestemd zijn. Het is ook te hopen dat al die ongelovigen die daar niet op afgestemd zijn door u en mij als kleine "EO-tjes" met het evangelie in aanraking worden gebracht. Deze mensen helpen we niet door zelf geen programma te missen.

Drs LP. Dorenbos heeft eens tijdens een interview verklaard: "De samenleving krijgt het mediasysteem dat het verdient. Wij leven in een samenleving die in toenemende mate seculariseert. Dat geeft per definitie een gesecculariseerd mediabestel. Antichristelijke machten beheersen de media. Ik houd dan voluit staande dat mensen die geen televisie hebben verstandig doen. Ik houd hen nog steeds hoog". En hij vervolgde: "Zelf zie ik de enorme mogelijkheden in het medium televisie. Maar ik zie ook de gevaren die er aan kleven. Zie je dat niet, dan heb je oogkleppen voor. Juist wij, die er mee bezig zijn, moeten die gevaren onderkennen. Wij leven in een media-eeuw; door de technische ontwikkelingen en de communicatie wordt de invloed van buitenaf op ons denken steeds groter. De macht van het medium is de macht van het eenrichtingsverkeer! Wij dienen ons af te vragen in welke mediasamenleving we eigenlijk wonen. Ik durf dan best te zeggen dat de macht der media in antichristelijke handen is."

TV en de tien geboden

Pastor J.R. Beeke wil proberen duidelijk te maken dat het 1e tot en met het 10e gebod in het geding zijn. Hij stelt dat televisie een overtreding is van elk van de tien geboden. Nu zou u kunnen tegenwerpen dat een christen niet onder de wet, maar onder de genade leeft. Daar hebt u gelijk in. Zo staat het in Rom.6: 14: "Gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade". Maar daar zou u toch niet mee willen beweren dat we dus de wet gewoon kunnen overtreden? Leest u de geboden uit Exodus 19 er maar eens op na om te toetsen of Beeke het bij het rechte eind heeft. Hieronder geef ik er een paar aan u door:

Het tweede gebod: "Gij zult u geen gesneden beeld maken noch enige gestalte van wat boven in de hemel, noch van wat beneden op de aarde is. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de Here uw God, ben een naijverig God". Misschien niet in werkelijkheid, dan toch in de praktijk is TV een gegoten beeld geworden in de harten van bijna allen en die er naar kijken.

Het derde gebod: "Gij zult de naam van den Here, uw God, niet ijdel gebruiken". TV is er de oorzaak van dat haar luisteraars schuldig worden aan het horen van het ijdel gebruik van de Naam van de Heer.

Het vijfde gebod: "Eert uw vader en uw moeder". TV doet alles behalve vader en moeder eren. Het haalt voortdurend de ouders naar beneden en vereert vaak de ongehoorzaamheid van de kinderen. Het gezinsleven, respect voor het gezag en gehoorzaamheid aan de regering, worden herhaaldelijk, programma na programma, geweld aangedaan.

Het zesde gebod: "Gij zult niet doodslaan". In plaats van "Gij zult niet doden" heeft een onderzoek aangetoond, dat een kind op zijn veertiende jaar minstens achttienduizend gewelddadige handelingen en moorden voor zijn eigen ogen in zijn eigen woonkamer heeft zien gebeuren. Een ander onderzoek bevestigt dat het gemiddelde kind van tussen de vijf

en dertien jaar elk jaar dertienhonderd moorden inzuigt, zodat geweld, aanslagen en moorden niet langer een boodschap van zonde en de gevolgen daarvan voor het kind inhouden. Moord, haat, gewelddadige handelingen en woorden vormen zo het patroon van een normaal gedrag. Een gemiddeld kinderprogramma bevat achtendertig handelingen van geweld per uur (een programma voor volwassenen twintig). Een rechter in New York City, die zijn leven doorbracht aan gerechtshoven waar jeugdige delinquenten en tienermisdadigers werden berecht, heeft gezegd dat zij die de situatie onderzocht hebben, weten dat TV een hoofdoorzaak is van de misdaad. Een andere rechter zei: "Ouders, een uur TV kan uw kind meer misdaad, opstand en sex leren dan u in maanden ongedaan kunt maken, wanneer u dat zou willen". Het probleem met geweld op TV is dat het niet de werkelijke gevolgen van geweld toont. De schuld die achtergelaten wordt in de ziel van de moordenaar, de beroofde familie, de kinderen die wees geworden zijn, de gevulde ziekenhuizen, en de trieste graven worden niet getoond. Vooral in kinderprogramma's is geweld vaak helemaal onecht. Hun helden worden in stukken geslagen en verpulverd en een ogenblik later verschijnen ze zonder een schrammetje weer in beeld. Op TV wordt gekunsteld geweld verheerlijkt in plaats dat de afschuwelijke gevolgen van echt geweld worden getoond. Is het dan een wonder dat er duizenden voorbeelden zijn van tragedies die zich afspeelden toen kinderen "samen TV speelden"?

Het zevende gebod: "Gij zult niet echtbreken". Hoe kan de tv-kijker vrij blijven van de werking van het zevende gebod als zeven van de acht verwijzingen naar seksuele handelingen op de TV plaatsvinden tussen hen die niet verenigd zijn door de geheiligde band van het huwelijk? Hoe kan hij onschuldig blijven als hij gemiddeld drie keer per uur intiem seksueel gedrag tussen ongetrouwde volwassenen ziet? Hoe kan hij onschuldig blijven wanneer talloze situaties, gesprekken, onzedelijke kleding, handelingen en gedragingen alle wijzen op de opwinding, verheerlijking en aanvaarding van het zondigen

tegen het zevende gebod, en dat op een valse, onwerkelijke en dierlijke wijze?

Het tiende gebod: "Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw... noch iets dat van uw naaste is". "Begeren" is een aangenaam woord voor tv-kijkers. Voortdurend worden ze door de reclame van een eindeloze stroom luxeartikelen er aan herinnerd dat ze zonder deze artikelen nooit gelukkig kunnen zijn. Er is altijd iets wat ze moeten hebben dat ze nog niet hebben. De programma's zelf vormen daar geen uitzondering op. Want de man die de vrouw van een andere man begeert (of omgekeerd) vormt dagelijks het hoofdonderwerp van hele shows.

6. TV EN BEINVLOEDING

Informatie

Ter inleiding van dit hoofdstukje weer een paar citaten van ex-minister Brinkman. Hij is ook niet voor niets minister van WVC geweest, uit hoofde waarvan ook TV onder zijn aandachtsgebied viel. Uit zijn toespraak op 19 februari 1987 tot het jubilerende Nederlandse genootschap voor Public Relations, gepubliceerd in de Staatscourant van 24 februari 1987, blijkt zijn hoge waarde ring voor TV als informatieverschaffer. Hij ziet de gigantische invloed die het op de TV gebodene op de miljoenen kijkers heeft en wil het gebruik ervan ondergeschikt maken aan de politiek. Daarvoor is hij dan ook politicus. Ik neem uit zijn toespraak het volgende citaat, omdat dit ons enig verder inzicht geeft in hoe de wereld dit medium gebruikt en zich bewust is van de vormende werking die ervan uitgaat.

"Bij de programmamakers in Hilversum bestaat in toenemende mate een neiging tot zelfgenoegzaamheid. Er zijn bijvoorbeeld mensen die een praatprogramma maken voor een miljoenenpubliek en er prat op gaan niets te weten over het onderwerp dat aan de orde komt. Die infantilisering is gevaarlijk. Zij maakt gebruik van stereotypen. Kijkers en luisteraars worden in slaap gesust, ze gaan denken dat het zo hoort. Het grootste gevaar daarbij is, dat de informatievoorziening naar de burger toe grote leemten gaat vertonen en eenzijdig wordt. Het terugbrengen van de problemen tot simpele dilemma's dreigt de politiek tot een onnozele quiz te verlagen".

New Age

"Kijkers en luisteraars worden in slaap gesust. Ze gaan denken dat het zo hoort". Ziehier de invloed, beïnvloeding, van tv. Normen en waarden worden ontleend aan wat op TV geboden wordt. Dit brengt mij even op een zijspoor. Naar mijn mening heeft de jongste, sterk in de belangstelling staande, uiting van het occultisme, New Age, hierin een op maat gesneden medium dat als platform dient voor haar ideeën. New Age betekent "nieuw tijdperk". Dit nieuwe tijdperk moet het oude vervangen. Het oude is het tijdperk van het christendom dat, volgens de aanhangers van de New Age-beweging, heeft afgedaan. Alles wat het christendom als waarden en normen, ontleend aan de Bijbel, te bieden had, is achterhaald, verouderd. Het ging uit van een God boven het geschapene en een mens die, nu hij een zondaar geworden is, een Verlosser nodig heeft. Het nieuwe tijdperk brengt hier verandering in. Er moet een nieuwe manier van denken komen over God, de mens, zonde en verlossing. De termen die worden gebruikt zijn dezelfde als in het christendom, alle en worden ze anders "geladen". Dit maakt het New Age denken zo gemeen en misleidend. Ik ga niet verder op New Age in. Anderen hebben dat op kundige wijze gedaan. Zie "New Age" (R. Konig) en "Het domein van de slang" (W.J. Ouweneel).

Ik wil slechts wijzen op de omvorming van het denken van de mens. Deze conclusie trek ik mede op grond van een andere uitspraak van Brinkman: "De belangrijkste wijzigingen in het aanbod van de media deden zich voor bij de televisie". Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Als iemand meent dat TV een neutrale bron van informatie is, zal hij bedrogen uitkomen. Er is praktisch geen objectieve informatievoorziening. Het journaal, vaak genoemd als argument voor het bezit van tv, vanwege het informatieve karakter, vormt daar geen uitzondering op. De toelichting bij de beelden bepaalt hoe de beelden gezien moeten worden. Ook zonder commentaar is

televisie (mis)vormend, dat wil zeggen, geeft ze een schijnwerkelijkheid weer. In zijn boek,

"All God's Children And Blue Suede Shoes" stelt Kenneth Myers dat in de huidige cultuur de televisie de plaats inneemt van God. Zoals door God in de Bijbel de werkelijkheid en waarheid van alle dingen wordt bepaald, zo wordt de realiteit nu bepaald door het medium televisie. Verreweg de meeste mensen denken, doorgaans onbewust, dat de dingen zijn, zoals ze door de TV worden voorgesteld.

De "veelkijker"

Een belangrijke ontdekking van een Duits televisie-onderzoek naar de tv-kijkgewoonten: een "veelkijker" is opvallend angstig en wantrouwend. Hij voelt zich sterk door dieven en moordenaars bedreigd. Dienovereenkomstig hecht hij grote waarde aan beveiliging van zijn leven en bezittingen, aan wapens, waakhonden, alarminstallaties. De "veelkijker" beleeft de wereld zo, als de TV haar hem dag aan dag voor ogen schildert: vol boosaardigheid. Dat begint al met de nieuwsuitzending, die vaak genoeg een samengebald geweldconcentraat is, met melding en van terreuraanslagen, gijzelingen, roof en moord. Dit zet zich voort in de film- en toneelvoorstellingen, waarin als het ware om iedere hoek van de straat de misdaad loert, zoals in de misdaad- en detective-series, waarin het bijna altijd om de opheldering van gewelddaden gaat. Honderden moorden in alle variaties! Iedere week wordt de "veelkijker" oog- en oorgetuige van vele brute overvallen, oplossingen van conflicten met vuist en pistool, geënceneerd om de kijker "ontspanning" te bezorgen.

Het gehalte van de tv-programma's met geweld is vergeleken met de werkelijkheid sterk overdreven: de TV heeft tot normaliteit gemaakt wat altijd nog buitengewoon is! Prominente pedagogen en psychotherapeuten beweren dat de Duitse (daarover gaat het rapport, maar er is geen reden om aan te nemen dat het bij ons anders is) "veelkijker" geleidelijk

aan de zin voor de werkelijkheid verliest. Hij wordt door de TV in een schijnwereld verplaatst die ver van de werkelijkheid verwijderd is. En deze afstand van de werkelijkheid bepaalt vaak zelfs zijn persoonlijke denken en handelen.

(Uit: De Stem in de woestijn, maart 1985)

Is televisie schadelijk?

Onder deze titel gaat de schrijver⁶ van het volgende artikel in op de schadelijke gevolgen die TV op de christen heeft. "Uit vrees dat er bij enigen de neiging is om lichtzinnig zekere christelijke beginselen, die tot dusver geëerbiedigd werden inzake scheiding van de wereld, te verwerpen, willen we bovenstaande vraag onderzoeken. Direct rijst de vraag: Wel, wat zit er voor verkeers in televisie? Wat is er eigenlijk verkeerd aan? Dat is een eerlijke vraag. Velen zijn bekeerd geworden door middel van de prediking en oproepen via radio en televisie, en iedereen die Christus liefheeft dankt God daarvoor. Maar het is niet de vraag hoe het gebruikt wordt, maar het misbruik dat ervan gemaakt wordt! De autoriteiten, die worstelen met ernstige sociale en morele uitpattingen, moeten het hoofd bieden aan machten die zij niet kunnen controleren. Er is een grote toename in gewelddadige misdaden, waarvan er vele veroorzaakt worden door nabootsing van wat aan gewelddadige handelingen op de televisie gezien werd. Dit bezorgt de meeste hoofdbreken aan hen die moeten toezien op de handhaving van wet en orde.

Nu wordt er gevraagd: Wat dan over al de goede dingen die voor de televisie komen? Nog eens: daar is niets tegen. Wanneer het daartoe beperkt bleef, zou het een zegen voor de mensheid kunnen zijn. Een wijs man merkte vele jaren geleden op: neem de prikkeling van de begeerten van het toneel weg, en de theaters zullen half leeg zijn. De apostel Jacobus vraagt in zijn brief (3:11): "Laat ook de bron uit dezelfde ader het zoete en het bittere opwellen"? Moeten de goede dingen gerekend worden als toelating voor de verkeerde? Zullen we het kwade

doen opdat het goede eruit voortkomt? Tientallen veronderstellingen van wat cultureel goed is, maken niet een vertoning goed die toegeeft aan de verborgen begeerten die zich schuil houden in ieder menselijk hart. Satan, die deze dingen bezielt, weet hoe hij onvoorzichtige personen moet verlokken en hoe hij hun kracht om te tussen goed en verkeerd, moet onderscheiden wegnemen.

"Bedenkt de dingen die boven zijn" zegt de apostel Paulus in Kolosse 3 vers 3, en in Filippi 4 vers 8: "Al wat rein is ... bedenkt dat". Het is niet de bedoeling te veronderstellen dat allen die naar de televisie kijken er op zo'n wijze in verstrikt zijn. Maar voor hen die getroffen zijn door wat de Heer Zelf zegt: "Leid ons niet in verzoeking", staat het signaal op rood.

Maar stop even. Het ergste komt nog. Geweld en verderf zijn erg genoeg. Maar wie kan de diepten van de schuld meten van de zwartste van alle zonden: Godslastering? In een brief aan "The Times" vroeg een dame de redacteur moedig: "Is er, meneer, in het hele land geen kracht om, in welk programma ook, het indringen te voorkomen van zo'n vreselijke karikatuur van Hem, Die voor mij de meest Heilige is, het meest waard om aangebeden te worden, het meest waarachtig: mijn Heer en mijn God? Gisteravond beeldde een acteur mijn Heer en Heiland Jezus Christus uit; hij maakte een klucht van het kruis, hij verdraaide op godslasterlijke wijze Zijn woorden. Heeft de BBC het recht zoiets afschuwelijks in onze huizen te brengen, en het in naam van Engeland over de hele wereld uit te zenden? Wie zijn dat handjevol personen die de televisie gebruiken om hun verdorven kijk te demonstreren die ze hebben op de meest volmaakte Persoon (zowel als God alsook als Mens) Die onze aarde ooit heeft gekend? En wie is verantwoordelijk voor hun vrijheid om de media te gebruiken om het geloof van alle christenen te beledigen? Wat kan er gedaan worden om mij en velen met mij te beschermen tegen zo'n verwonding van de geest, tegen zo'n bittere schande als ik gisteravond ondervond"?

Het antwoord hierop kan dit zijn: Niemand wordt gedwongen naar zulke programma's te kijken, men kan altijd selecteren en het afzetten. Waar het om gaat is, dat met dit instrument in huis men met een vingerbeweging in direct contact staat met de diepten van satan. Wie is sterk genoeg om satan's bedwelmingen te weerstaan, die als een schijnbaar onschadelijk vergif worden in gespoten, zodat de onvoorzichtigen worden gevangen? De schade is aangericht en de weerstandskracht is verzwakt.

"Roept de Wijsheid niet, en verheft niet de Verstandigheid haar stem? Tot u, O mannen! roep Ik, en Mijn stem is tot de mensen kinderen. Gij eenvoudigen verstaat kloekzinnigheid, en gij zotten! verstaat met het hart. Hoort, want ik zal vorstelijke dingen spreken, en de opening van Mijn lippen zal enkel billijkheid zijn...De vreze des Heeren is het beginsel van de wijsheid, en de wetenschap van de heiligen is verstand" (Spreuken 8, 9).

"Hebt u gisteravond de wedstrijd op de televisie gezien?", vroeg een jongeman aan een christen-automobilist van wie hij zojuist een lift had gekregen. "Nee", was het antwoord, "ik heb geen televisie". "Mag ik vragen waarom niet?", ging de jongeman door. "Omdat ik me dat niet kan veroorloven". Terwijl hij naar de mooie auto keek, zei de lifter ongelovig: "U kunt het zich niet veroorloven? ... O, u bedoelt dat u zich de tijd niet kunt veroorloven?" "Zo is het precies", antwoordde de automobilist. "Koopt de tijd vrij, want de dagen zijn boos" (Ef. 5:16).

"Kom vlug binnen en ga zitten", zegt de gastvrouw tegen de onverwachte bezoeker, "we zitten juist middenin een programma". En zo zit avond aan avond, gekluisterd aan televisie-apparaten, het grootste leger van verslaafden sinds de wetten van de slavernij zijn afgeschaft.

En hoe ook wordt het toneel voorbereid voor de mens der zonde, voor zijn komst, "wiens komst is naar de werking van de satan, met allerlei kracht en tekenen en wonderen van de leugen" (2Thess. 2:9). Hij zal zo een pasklaar apparaat hebben

om zijn propaganda te verspreiden en de velen te misleiden die de liefde tot de waarheid met hebben aangenomen.

Is hier tegengif voor? Zeker: zich tot God bekeren van de afgoden en afhankelijk zijn van de kracht van de Heilige Geest. Hij is hier om het hart, dat genegenheid heeft voor Christus gedurende Zijn afwezigheid, onafhankelijk te maken van de voorbijsnellende aanbiedingen van de wereld, die slechts voor een ogenblik zijn. "Hieraan kent u de Geest van God: iedere geest die Jezus Christus als in het vlees gekomen belijdt, is uit God... U bent uit God, kinderen, en hebt hen overwonnen, omdat Hij die in u is, groter is dan hij die in de wereld is" (1 Joh. 4:2,4). "Wie is het, die de wereld overwint, dan wie gelooft dat Jezus de Zoon van God is?.. En de Geest is het die getuigt, omdat de Geest de waarheid is... Kinderen, wacht u voor de afgoden" (1 Joh. 5).

In zijn opzienbarende boek, "Satan leeft onder ons", zegt Hal Lindsey: "Nergens wordt het onderwerp van wat mag, meer geraffineerd voorgesteld dan door televisie. Van tekenfilms tot kluchten wordt het televisiebeheer gebruikt om de gedachten te vervormen en te doen uitmonden in het systeem van de wereld...Waarom gebruikt Jacobus het woord "overspeligen"?

Als u persoonlijk hebt geloofd in Jezus Christus en de vergeving van Hem hebt aangenomen, bent u op een geestelijke wijze met Hem getrouwd. Wanneer u teruggaat naar de manieren van deze wereld, pleegt u figuurlijk overspel. Wanneer we denken dat we in deze bedrieglijke dingen van de wereld kunnen opgaan en toch in een innige verhouding met God kunnen blijven, bedriegen we onszelf. We zullen onze verbinding met God niet verliezen, maar we zullen geestelijk de weg niet meer weten en niet over de dingen denken zoals God doet. We kunnen niet vertrouwelijk met God omgaan wanneer onze genegenheden geregeerd worden door de wereld. We zitten op verschillende golf lengtes".

Het is dus duidelijk dat de aanwezigheid van dit medium in het huis van een gelovige een verkeerde werking heeft op

zijn geestelijke leven. Het houdt in het opgeven van het beginsel van hoofd te zijn, en het openzetten van de sluisdeuren voor boze invloeden, terwijl officieel wordt erkend dat deze dingen in huis worden vertoond. Vaders, bewaart uw kinderen voor de geestbeheersende eigenschappen van dit ding. "Ik heb het nodig voor hun opvoeding", wordt er dan steeds gezegd. "Voor welke wereld?", is de vraag die onder ogen gezien moet worden. Toen God tegen Jakob zei in Genesis 35: "Maak u op, trek op naar Beth-El en woon aldaar", begreep Jakob het onmiddellijk en zei tot zijn gezin en tot allen die bij hem waren: "Doet weg de vreemde goden die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert uw kleren, en laat ons ons opmaken en optrekken naar Beth-El". Hij erkende dat reiniging en scheiding van de afgoden samenging met het genieten van de tegenwoordigheid van God. En dat zullen allen erkennen die er in geoefend zijn God te behagen".

Ter ondersteuning van bovenstaand artikel van Robert Stott laat ik nog iets volgen uit het boekje "Super oplossingen" van Paul Watzlawick. Hij merkt daarin op: "Merkwaardigerwijs was het effect van de televisie al aan Cicero op een of andere manier bekend. In het jaar 80 voor Christus schreef hij: "Als wij elk uur van de dag getuige moeten zijn van afschuwelijke gebeurtenissen, verliezen zelfs de zachtaardigsten onder ons door de eindeloze reeks pijnlijke indrukken ten slotte elk gevoel van menselijkheid". Ook de Franse socioloog Jean Baudrillard dient te worden vermeld. In zijn toespraken bespreekt hij de schunnigheid van de televisie en hij komt daarmee zeer dicht bij dat waar Cicero zich zorgen over maakte. Met "schunnig" bedoelt hij niet hetgeen meestal met die term wordt bedoeld, maar het verruwend effect van de dagelijks bij de nieuwsberichten vertoonde bloedplassen, verkeersslachtoffers en geweldpleging en vooral ook de schaamteloze en brutale close-ups van mensen in hopeloze en tragische uitzonderingstoestanden: een moeder voor het lijk van haar kind, het gezicht van een stervende, de idiote vragen aan iemand die net aan de dood is ontsnapt en dringend behoefte

heeft aan rust en bezinning. Dit ontbreken van elke zweem van respect voor menselijk leed verdient zeer zeker de kwalificatie schunnig, vooral als we de volgende seconde de vrolijke herkenningmelodie van een sigarettenadvertentie horen".

7. EEN GEBED

U hebt, als u tenminste niet net toevallig deze bladzijde opslaat, het hele verhaal doorgenomen. Ik hoop dat uw reactie hierop er een is in de geest van het gebed van een predikant dat u hier onder vindt. Het is niet bedoeld als een formuliergebed dat nagezegd moet worden. Evenmin is het de bedoeling aan te geven dat u met het verkregen geld moet doen wat deze predikant heeft gedaan.

In de studeerkamer van een predikant

23 mei 1959

"O God, hoor mijn ernstige smeking in verbinding met dit televisie toestel. Verwijder haar machtige invloed op mij en mijn familie. Geef ons de liefde en het verlangen naar U en Uw Woord, dat wij hadden voor haar programma's. Help ons dat we ijverig even veel tijd gebruiken om voor U in het gebed neer te knielen, als we tot nog toe gebruikten om voor haar te buigen. Voed ons met het zuivere brood van de hemel, in plaats van met haar dwaasheid, bloedvergieten en zedeloosheid. Geef ons in plaats van haar wereldse muziek, het gezang van Uw Geest in onze harten, opdat opnieuw psalmen, lofzangen en geestelijke liederen in onze harten weerklinken. Geef dat we de uren, die we in ijdelheid verdeden door voor haar te zitten, voortaan uit mogen kopen om vele personen te helpen om gered te worden. Leer ons meer volkomen, hoe te bidden voor verloren mensen, met de gevoelige energie die we voor haar verspilden. Bevrijd ons van de honger naar haar voorstellingen, en vergeef mij dat ik het zo lang in huis heb toegelaten. Herstel in onze familie, beide het verlangen en het vermogen om te lezen wat nuttig is voor onze opvoeding en stichting. Moge deze afgod en ieder ander ding dat op enigerlei wijze onze geestelijke groei heeft verhinderd, voor altijd neergeworpen zijn

voor Uw heerlijkheid. Moge het geld dat door haar verkoop ontvangen is, helpen voor de redding van onbekeerde mannen en vrouwen in Vietnam. O God, help mijn gezin dit te zien zoals ik doe, opdat we verenigd mogen zijn in onze beslissing U de eerste plaats te geven als het Hoofd van dit huis".

"Deze daad (de verkoop van het televisietoestel) is niet haastig gedaan in een tijd van opwinding, maar na een zorgvuldige en ernstige overweging van de schadelijke gevolgen die de televisie had op ons gezin als geheel. Het was in een zitting van het algemene bestuur in Buffalo, dat God dit als een druk op mij legde, en ik wist dat ik Hem moest gehoorzamen, door dit ding uit ons huis te verwijderen. Ik ben me bewust, dat dit niet verhindert dat gezinsleden ergens anders heen gaan om naar de televisie te kijken. Maar ons huis zal tenminste niet meer bijdragen aan de boze gevolgen ervan voor hun leven. En ik kan alleen maar bidden, dat zij zien mogen, dat deze daad uiteindelijk tot hun bestwil zal zijn. Moge de liefde van God zo onze harten vervullen, dat we niet missen zullen wat Hij van ons wegneemt. En moge Hij ons helpen geduldig te zijn met hen, die dit nu nog niet op dezelfde wijze zien. Het geld dat we voor het televisietoestel ontvingen is gegeven voor het zendingswerk in Vietnam".

Een schuldig bevonden en overtuigde predikant.

(Uit: The Alliance Witness, Vol. 94, No. 23)

8. DE ROEPING VAN DE CHRISTEN

Leven zónder tv

Enige jaren geleden werd via het tweede Duitse net de documentaire "Vier weken zonder televisie" uitgezonden. Peter Vasterman heeft er ondermeer over geschreven:

"Op verzoek van de programmamakers nemen twee Westberlijnse arbeidersgezinnen deel aan een uniek experiment: zij zullen vier weken lang zonder televisie proberen te leven, terwijl hun reacties iedere avond door videocamera's worden geregistreerd. De resultaten zijn onthullend. In het begin proberen de gezinsleden nog vol goede moed de nieuw verworven vrije tijd te vullen met spelletjes, uitstapjes en hobby's, maar allengs slaat de verveling toe. De groeiende onderlinge irritaties zorgen ervoor dat het huwelijksleven van de beide echtparen zwaar op de proef wordt gesteld. De hele avond ganzenborden, platen draaien of puzzelen is ook niks na een dag hard werken in een fabriek. Vijf dagen voor het einde van het televisieloze tijdperk snikt een van de vrouwen in de camera dat het leven zonder TV een ramp is. Wanneer het kijkkastje zijn vertrouwde plaats in de huiskamer weer heeft ingenomen, verzucht de andere moeder: "Dat is prachtig, nu hebben onze avonden weer zin". Voor deze gezinnen blijkt het televisiekijken een onmisbare schakel in het dagelijkse proces van werken, ontspannen, slapen en weer aan de slag. Een overdreven tv-verslaving? Typerend, alleen voor arbeidersgezinnen? Of zouden meer trouwe beeldbuisfans te maken krijgen met ernstige ontwenningverschijnselen wanneer ze hun dagelijkse dosis zouden moeten ontberen?"

Wat met deze documentaire aan het licht komt doet me denken aan een woord van de Heer Jezus. In Matth. 12:43 zegt Hij: "Wanneer nu de onreine geest van de mens is uitgegaan, gaat hij door dorre plaatsen, op zoek naar rust, en vindt die niet.

Dan zegt hij: Ik zal terugkeren naar mijn huis waar ik ben uitgegaan. En als hij komt, vindt hij het leegstaan, geveegd en geordend. Dan gaat hij heen en neemt zeven andere geesten met zich mee, bozer dan hijzelf, en zij komen binnen en wonen daar; en het laatste van die mens wordt erger dan het eerste. Zo zal het ook zijn met dit boos geslacht". Om dit te voorkomen is het noodzakelijk aan ons leven een positieve inhoud te geven. Daarom wil ik besluiten met nog een keer "leven zonder tv" maar dan met de klemtoon op leven.

Léven zonder tv

Vindt u de bewering, dat het leven zonder TV pas echt geleefd kan worden, te sterk? Ik bedoel dan wel "het ware leven". Ik besef echt wel (en dat ook uit eigen ervaring) dat er naast TV nog talloze andere dingen zijn die verhinderen dat het "ware leven" geleefd wordt. Maar u zult intussen wel begrepen hebben in welk verband ik het hier plaats. Een kleine geschiedenis van de grote Engelse opwekkingsprediker Spurgeon kan dit nog verduidelijken. Na een preek kwam er eens een jongeman naar hem toe die zei: "Meneer, u hebt gelijk, ik moet ook de Man van Golgotha vinden en een kind van God worden. Ik zal me eens op een dag bekeren". "Eens op een dag"? vraagt Spurgeon. "Nou ja, later". "Later? Waarom nu niet"? Dan legt de jongeman een beetje verlegen uit: "Ik wil wel graag behouden worden, en daarom zal ik mij ook eens bekeren, maar eerst wil ik nog een beetje van het leven genieten". Daarop begon Spurgeon hard te lachen en zei: "Beste vriend, je bent wat al te bescheiden. Dat je een beetje van het leven wilt genieten, is mij te weinig.

Ik wil niet een beetje van het leven, maar het leven. En in mijn Bijbel staat (en toen sloeg hij de tekst voor hem op) dat de Heer Jezus zegt: Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben, en het overvloedig hebben".

Het wáre leven

Dit ware leven zal in zijn volheid pas geleefd worden als de Heer Jezus, naar zijn belofte in Joh. 14:1-3, allen die tot de familie van God behoren, komt ophalen en hen in het Vaderhuis brengt. Maar wij mogen nu al de sfeer en het leven van het Vaderhuis naar ons toe halen. De Heer Jezus zegt daarvan in hetzelfde Johannes 14, in vers 23: "Als iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en woning bij hem maken". We moeten dit eens goed op ons laten inwerken! Als wij luisteren naar alles wat de Heer Jezus gesproken heeft en dat vinden we in de Bijbel en als wij dit bewaren (wat niet hetzelfde is als voor kennisgeving aannemen) als de uitingen van zijn gevoelens, dan komen de Vader en de Zoon op een heel innige wijze in ons hart woning maken. Zij zullen zich dan bij ons "thuis" voelen, net zoals Zij Zich in het Vaderhuis thuis voelen. Er is dan overeenstemming tussen wat in het Vaderhuis gevonden wordt en wat in onze harten gevonden wordt. In het Vaderhuis spreekt alles van de liefde van de Vader voor de Zoon en van de liefde van de Zoon voor de Vader. En wanneer wij het woord van de Heer Jezus bewaren, tonen wij onze liefde voor de Zoon en voor de Vader.

De uitwerking daarvan zal merkbaar worden in ons leven van alle dag. Wij zullen ernaar verlangen ook in de praktijk te laten zien, dat wij het woord van de Heer Jezus bewaren. Dit gaat trouwens nog verder dan wat we in Joh. 14:21 lezen: "Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het die Mij liefheeft". Zijn geboden spreken over zijn uitdrukkelijke wil. Die houden en bewaren geeft ook een prachtig resultaat: "En wie Mij liefheeft zal door mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren". Als het echter gaat over wat de Heer Jezus noemt "mijn woord", hebben we daarin niet zozeer zijn geboden, maar de hele inhoud van wat de Heer Jezus gesproken heeft. We willen daar geen enkel woord van missen en daarnaar handelen. We letten als het ware op de toon

waarop Hij spreekt. Zo reageert de liefde. Wij zien dit bijvoorbeeld in een huwelijk. Bepaalde uitingen, die in de verste verte niet op een bevellijken, zetten tot handelen aan om de ander te geven waar toch niet om gevraagd is. Liefde let zo scherp mogelijk op en grijpt bij wijze van spreken zelfs de kleinste gelegenheid aan om de ander die liefde op elke denkbare wijze te tonen. Door zo ten opzichte van de Heer Jezus ingesteld te zijn zullen wij zijn woord bewaren.

Zoals gezegd zal dit zijn uitwerking ook in het praktische leven van elke dag hebben. In Spreuken 4:23 staat: "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens". We hebben geconstateerd dat, als wij het woord van de Heer Jezus bewaren, het verlangen van de Zoon en van de Vader om in ons hart te wonen in vervulling gaat. Dan is het vervolgens nodig dat we zeer op onze hoede zijn voor alles wat Hen uit onze harten kan verdringen. Want dit zal weer gevolgen hebben voor ons praktische leven: "Behoed uw hart ..., want daaruit zijn de uitgangen des levens". Wat we doen en hoe we het doen is een gevolg van de gesteldheid van ons hart en wat daarin leeft. Hoe nodig hebben we het dan om ter harte te nemen wat de apostel Johannes zegt in 1 Joh. 2:15-17: "Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem. Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerte, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid".

Drie terreinen

Er zijn drie terreinen waarop ons leven zich afspeelt, die in zeker opzicht allemaal met elkaar in verbinding staan, hoe verschillend ze ook zijn: 1. de gemeente van God 2. het gezin 3. de wereld. In onze activiteiten bewegen wij ons altijd op een van de genoemde terreinen. Nu kom ik terug op "het ware

leven". Leven is actief. Die activiteit zit hem niet alleen in beweging, maar ook in ons denken, voelen en willen. Het ware leven is hier op aarde al te leven, in zover onze activiteiten voortkomen uit een hart waarin de Zoon en de Vader woning hebben gemaakt. Wat kan het leven van u en mij gelukkig worden en tot Gods eer zijn, als we loskomen van al het "oude". Alles is immers "nieuw" geworden. Opeens krijgen we dan oog voor activiteiten die we nooit tot onze mogelijkheden hadden beschouwd. Als de Vader en de Zoon woning in ons hebben gemaakt en Zij ons denken, voelen en willen beheersen, dan bruist ons leven van zinvolle activiteiten op de drie genoemde terreinen. Ik wil nu in her kort proberen aan te geven hoe wij een goede invulling aan ons leven kunnen geven.

1. De gemeente van God

In de Bijbel wordt de gemeente van God in een drietal beelden aan ons voorgesteld: a. als het lichaam van Christus b. als het huis van God c. als de bruid van het Lam. Het gaat mij in het kader van de zingeving aan ons leven nu om het eerste aspect, dus de gemeente als lichaam van Christus. Het beeld van het lichaam wordt gebruikt om ons voor te stellen dat, zoals dat ook bij een lichaam het geval is, de gemeente een eenheid vormt, waarbij de verschillende leden elk hun eigen functie hebben. Dit lichaam wordt bestuurd door het hoofd, dat is Christus. Tot het lichaam van Christus behoort ieder kind van God. Ieder kind van God heeft dan ook binnen het lichaam zijn eigen, speciale, niet door een ander in te nemen plaats. In 1 Kor. 12:18 staat het zo: "Maar nu heeft God de leden, elk van hen, in het lichaam gesteld zoals Hij heeft gewild". Dit hele twaalfde hoofdstuk maakt duidelijk dat wij allemaal bij elkaar horen en ten op zichte van elkaar onze eigen functie hebben uit te oefenen. Daarbij hoeft de een zich niet te onderschatten - "omdat ik geen ..., ben ik niet van het lichaam", en de ander mag zich niet overschatten - "ik heb je niet nodig". Mijn indruk is, gezien het vele werk dat blijft liggen, dat veel christenen het nut van hun functioneren niet zien.

Een vraag die vaak in dit verband gesteld wordt, met name door jonge christenen, maar ook bij ouderen is die vraag soms wel aanwezig, is hoe je nu kunt weten wat je functie in het lichaam is. Het Bijbelboek Prediker geeft daarvoor een wijs uitgangspunt: "Al wat uw hand vindt om naar uw vermogen te doen, doe dat" (9: 10). Dit is de bereidheid om alles wat binnen handbereik is en wat u ook aankunt ("naar uw vermogen") aan te pakken.

Kijk nu maar eens om u heen. Is er niemand die op een bezoekje wacht? Of die u een kaartje met een krabbeltje kunt sturen? En wat dacht u van voorbede doen? De Bijbel spreekt over een strijden in de gebeden. Voorwaar geen lichte zaak. Daar is volharding voor nodig. U kent vast veel christenen waarvan u weet dat ze uw gebed nodig hebben. Misschien bent u ergens handig in en zijn er karweitjes te doen, zoals schilderen, tuinieren, sleutelen. Of u kunt eens ergens oppassen, zodat de moeder even naar de stad kan. Zo zijn er beslist nog een aantal andere dingen te bedenken, waarbij u iets voor een ander kunt betekenen. Daarbij zijn we een aanvulling op elkaar, hebben we elkaar nodig. Niemand kan alles doen. Iemand heeft eens gezegd: "Er moet te veel door te weinigen gebeuren". Dit kan veranderen, als wij allen gaan doen wat we kunnen doen. Laten we met op elkaar gaan zitten wachten of vertellen wat anderen zouden moeten doen, zonder zelf de handen uit de mouwen te steken.

Aan de slag gaan houdt ook het risico in, dat we ons wel eens vergalopperen en dat we commentaar krijgen op wat we doen. We moeten ons maar niet te vlug laten ontmoedigen door eigen falen of door wat anderen zeggen. Fouten maken we om van te leren, met om met onze activiteiten op te houden. Laten we het commentaar dat we krijgen in ootmoed en nederigheid aanvaarden en ons voor het aangezicht van de Heer afvragen: "is dit uw stem tot mij?" Als het commentaar terecht is, zullen we de Heer ervoor danken. Als het niet terecht is, zullen we in afhankelijkheid van de Heer en in Zijn gezindheid onze taak voortzetten, terwijl we op Zijn leiding letten.

Zoals u ziet gaat het om eenvoudige dingen, die niet direct in het oog lopen. Het mag een stimulans voor ons zijn, dat de Heer Jezus alles op zijn juiste waarde weet te schatten. En bij gebleken trouw zal Hij ons meer geven om voor Hem te doen. Uiteindelijk zal voor zijn rechterstoel door Hem aan ieder gegeven worden in overeenstemming met wat hij of zij in het lichaam heeft gedaan (zie 2Kor. 5:10). Dat zal gebeuren "op de dag dat God het verborgene van de mensen zal oordelen door Jezus Christus" (Rom. 2:16). "Oordeelt daarom niets vóór de tijd, totdat de Heer komt, die ook wat in de duisternis verborgen is, aan het licht zal brengen en de raadslagen van de harten van de mensen openbaar zal maken; en dan zal ieder zijn lof ontvangen van God" (1 Kor. 4:5).

2. Het gezin

Voordat ik iets ga zeggen over het gezin, wil ik eerst iets zeggen over de tijdsbesteding van hen die tot dusver alleen door het leven gaan. Zij hebben soms in veel opzichten problemen met de tijd. Een heel gemakkelijke tijdsvulling is de tv. Maar we hebben wel door, dat de tijd niet van onszelf is, evenmin als wij van onszelf zijn, maar van de Heer. Wij kunnen de tijd, als we niet getrouwd zijn, heel nuttig besteden in de gemeente of in gezinnen van gelovigen waar praktische hulp nodig is. Ook in de wereld kunnen we - als de Heer ons gaven in die richting gegeven heeft - bijzonder nuttig zijn in zijn dienst. Vraag Hem wat u doen mag en binnen de kortste keren hebt u een volledig bezette weektaak. Er blijft eenvoudigweg geen tijd voor de TV meer over.

Dan nu het gezin. Misschien had ik eerst iets over het gezin moeten zeggen, omdat de gemeente de weerspiegeling is van wat onze gezinnen zijn. Ik heb toch de gemeente maar eerst aan de orde gesteld, omdat het de gemeente van God is. Daar leren we Gods gedachten, ook over onze gezinnen. We zien hierdoor wel dat er een wisselwerking aanwezig is. Het christelijke gezin is een bolwerk, dat in de branding van de tijd waarin wij leven een grote rol speelt. Het mag als een groot

voorrecht worden beschouwd wanneer we in een gezin zijn opgegroeid of nog opgroeien waar Gods Woord norm is en waar dat te merken is aan de verhoudingen die er gevonden worden. Dat wil niet zeggen dat daar niet eens dingen gebeuren, die niet naar Gods wil zijn. Waarschijnlijk zal dat daar eerder gebeuren dan ergens anders. We zijn er thuis, kennen elkaar zo goed, hebben niets voor elkaar op te houden en laten ons eerder gaan. Maar dat zal dan tegenover elkaar beleden worden, hoewel het erkennen van het verkeerde vaak moeite kost. Dit geldt voor een man tegenover zijn vrouw en omgekeerd, en voor ouders tegenover kinderen en omgekeerd. Gezichtsverlies is hierbij een volkomen misplaatst gevoel.

Het gezin is een instelling van God die dateert van voor de zondeval. Het is de enige samenlevingsvorm waardoor Hij de aarde wilde bevolken. Door de zondeval is deze instelling van God op alle mogelijke wijzen ontwricht. Wat we wel eens noemen "de hoeksteen van de maatschappij" brokkelt steeds verder en harder af. Het christelijke gezin nu mag Gods oorspronkelijke gedachten over het gezin vertonen. Dat mag gebeuren door een sfeer van liefde te scheppen tussen man en vrouw en ouders en kinderen. Dat mag ook gebeuren door binnen die sfeer van liefde de juiste gezagsverhoudingen te eerbiedigen: de vrouw is onderdanig aan haar man, wat haar gemakkelijker zal vallen naarmate ze in haar man onderdanigheid aan Christus ziet; en de kinderen zijn gehoorzaam aan de ouders, wat hen gemakkelijker zal vallen naarmate met name de vaders hen niet irriteren.

In het christendom is daar nog een extra dimensie aan toegevoegd. Wij zien dit in de Brieven aan de Kolossenzen en de Efeziërs. Is het niet treffend dat juist in deze twee Brieven de verhouding tussen man en vrouw en ouders en kinderen naar voren wordt gebracht? In de twee genoemde Brieven namelijk wordt de gemeente beschreven als verbonden met de Heer Jezus die in de hemel is. De gemeente hoort daar. Uw en mijn plaats is daar. We mogen geweldige zegeningen genieten die met dit voorrecht samenhangen. Deze beide Brieven stellen

ons die voorrechten voor. En dan wordt er in beide Brieven ineens gesproken over zoiets aards als het gezin. Inderdaad. Dat is nu de wijsheid van God. God wenst in onze gezinnen de weerspiegeling van de dingen van de hemel te zien. Dat vraagt van ons een voortdurend bezig zijn met "de dingen die boven zijn" (Kol. 3:1). Kan dat dan? Nee en ja. Als ik de kinderen help met hun huiswerk, kan ik niet tegelijkertijd in de Bijbellezen. Maar door de manier waarop ik dit doe kan ik iets van de hemel laten voelen. Wanneer ik, terwijl ik hen help, mijn geduld verlies, is dat dus niet het geval. Het christelijke gezin staat in deze wereld te kijk. U en ik leven in een glazen huisje. Wij moeten ons dat telkens weer goed realiseren, want wij vergeten het vlug. Het zou mooi zijn als allen die ons omgeven iets van de hemel in ons gezin zouden zien.

3. De wereld

Wij kunnen niet de hele dag en de hele week binnen blijven zitten, in de beschermde sfeer van het gezin. We moeten de wereld in. Vader naar zijn werk, de kinderen naar school, moeder boodschappen doen. Veel tijd wordt in de meeste gevallen buiten het gezin in de wereld doorgebracht. Wel, ook daar is het van belang onze taak als christen goed te zien. Als wij een baan in de maatschappij hebben, hoe kijken we daar dan tegenaan? Ziet u het als een noodzakelijk kwaad? De hele dag thuis zitten is toch ook niets? Is het voor "brood op de plank"? Willen we veel geld verdienen? Of voelen we ons onmisbaar? Zijn we gevoelig voor het maken van carrière? Of ...? Ja, waarom werken we eigenlijk? Weet u waarom ik denk dat we moeten werken? Gewoon omdat God het gezegd heeft. Dan maakt het ook niet uit wat voor werk we doen. Als we maar bezig zijn omdat het een opdracht van God is. Dan zullen we ook bezig zijn met wat God ons te doen geeft. Zeker mag dat en zal dat vaak in overeenstemming zijn met onze opleiding en capaciteiten. Maar: "Wat u ook doet, doet het van harte, als voor de Heer en niet voor mensen" (Kol. 4:23).

Als het goed is, zal van de wijze waarop wij ons werk doen een getuigenis uitgaan. Het is meer dan eens voorgekomen dat door iemands trouw in zijn werk een ander tot bekering en geloof kwam. De manier waarop iemand bezig is, spreekt dan aan. Ook zijn er beroepen waarbij het soms mogelijk is iets over de Heiland te vertellen. Zo hoorde ik van een zuster, die als pedicure haar werk doet, hoe de Heer haar al voor verschillende tot zegen heeft gesteld. Daarnaast mag ons hele gedrag in de wereld, juist ook in onze vrije tijd, tot een getuigenis voor de Heer Jezus zijn. Ieder mag daarin op zijn eigen, door de Heer gegeven, wijze bezig zijn. Dit kan door verspreiding van evangelische lectuur. Hebben we altijd lectuur bij ons om dit bij een voorkomende gelegenheid te geven? We kunnen ook huis aan huis evangelielectuur verspreiden. Wanneer er aan stratevangelisatie wordt gedaan kunnen we misschien meewerken. Ook erbij gaan staan is al een hele steun. Anderen kunnen op praktische wijze bij evangelisatiewerk betrokken zijn: een geluidsinstallatie in orde maken, een lokaliteit voor een samenkomst gereed maken, financieel iets bijdragen, taxidienst verrichten enzovoort. En niet te vergeten: bidden! Er wordt wel eens gezegd: als je niets kunt, kun je toch altijd nog bidden. Alsof dit een tweederangs bezigheid is. Het ligt even anders: als er niet gebeden wordt, kunnen we niets!

Zo zijn er gelukkig veel bejaarde gelovigen, die op deze wijze nog actief meewerken. Hoewel ze misschien slecht ter been zijn en er niet meer op uit kunnen gaan in de wereld, dragen zij een gebedslast voor de Heer en Zijn arbeiders. Ze verdoen hun tijd niet met het staren naar een tv-apparaat waarvan de programma's oudere mensen alleen maar neerslachtig en angstig maken. Wat fijn, dat er berichten over wereldwijd zendingswerk binnen hun handbereik liggen en zij samen een leger van bidders vormen! Ook deze lijst is natuurlijk verre van compleet. Wanneer u zich erop toelegt te zien wat uw mogelijkheden zijn, zult u in uw eigen situatie en

omgeving ook iemand kunnen zijn die "bruikbaar is voor de Meester, tot alle goed werk toebereid" (2Tim.2:21).

TOT BESLUIT

Lang niet alles wat ik onder ogen of in gedachten heb gehad, heb ik in dit boekje verwoord. Wanneer u iets meer dan een vluchtige blik op de inhoud hebt geworpen, zult u in elk geval tot de conclusie zijn gekomen dat er meer aan TV vastzit dan u mogelijk tot nu toe hebt gedacht. En voor u, die niet tot die enkelingen behoort waarvoor ik in de eerste plaats heb geschreven (zie hoofdstuk 1) maar die het toch hebt doorgelezen, voor u hoop ik dat de inhoud tot een herwaardering van dit medium voert en tot een weloverwogen beslissing voor het aangezicht van de Heer. "Geen tv" hoeft ons geen "oogklepchristenen" te maken. Een christen staat, als het goed is, in de volle realiteit van het leven. Hij weet wat er om hem heen gebeurt, zonder dat hij voor die informatie afhankelijk is van de tv. Hij is bij de tijd als hij weet hoe laat het is op Gods klok. Niet om mee-te-kunnen-praten, maar om Gods visie op een bepaalde zaak of gebeurtenis te kunnen geven. Het is niet nieuw als ik zeg dat wij in de laatste dagen leven. Het staat al meer dan negentienhonderd jaar in de Bijbel: "Maar weet dit, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen zijn" (2Tim. 3:1). Waaraan die dagen te herkennen zijn staat in de volgende verzen. Het kenmerkende ervan is, dat de mensen zullen zijn: "Zelfzuchtig, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedigen, lasteraars, de ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, onverzoenlijk, kwaadsprekend, onbeheerst, ruw, zander liefde tot het goede, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God" (2Tim. 3:2-4). Als u al iets van de TV hebt geleerd, moet het zijn dat deze beschrijving waar is.

De oproep is dan ook klemmend om in deze laatste dagen "de goede belijdenis" af te leggen, zoals de Heer Jezus dat gedaan heeft voor Pontius Pilatus. Die goede belijdenis leggen we af, als we laten zien dat ons hele leven doortrokken

is van gehoorzaamheid aan een verworpen Heer, die nu in de hemel is. Daardoor blijven we in verbinding met de hemel, van "waaruit wij ook de Heer Jezus Christus als Heiland verwachten" (Fil. 3:20). Ondertussen mogen wij hier op aarde voor Hem bezig zijn.

Luk. 12:37: "Gelukkig die slaven die de Heer, als Hij komt, wakend zal vinden".

Luk. 12:43: "Gelukkig die slaaf, die zijn Heer, als Hij komt, zo bezig (dit is, als rentmeester over wat hem is toevertrouwd, zie vers 42) zal vinden".

Grijp toch de kansen, door God u gegeven.
Kort is uw zijn hier, de tijd snelt daarheen.
Wat toch blijft over, O zeg, van dit leven?
D'arbeid der liefde, gedaan om u heen.

Geef dan uw tijd niet aan ijdele zorgen,
help hen die vielen, breng troost in hun smart;
laat dan uw licht schijnen, blij als de morgen,
wijs op de Heiland, die rust geeft voor 't hart.

Weet, al uw arbeid, uw lijden voor Jezus,
't wordt door Hemzelve geschat naar zijn waard'.
En eens daarboven, daar vinden we weder,
vruchten van 't zaad, dat we strooiden op aard.

Niets is hier blijvend, niets is hier blijvend,
alles, hoe schoon ook, zal eenmaal vergaan.
Maar wat gedaan wordt uit liefde tot Jezus,
dat houdt zijn waard' en zal blijven bestaan.

Op dan, aan de arbeid! De Here zij met u (1Kron. 22:16).

LITERATUUR

1. Uit het Woord der Waarheid, Winschoten.
2. Don W. Hillis, Associate Director of Conference Ministried, The Evangelical Alliance Mission.
3. Nationale Universiteit van Australië, 1975.
4. Auteur: Drs E.H.J.L. de Ruyter, medewerker aan het internationaal instituut voor sociale geschiedenis te Amsterdam.
5. "Is TV really so bad?" The Banner of truth, Grand Rapids, Michigan
6. Robert Stott, Kingston Bible Trust, Sussex